

KITAJSKA SE OTRESLA vseh imperializmov, a njen socialni prevrat pa bo trajal še dolgo časa.

Kremlin ima v boju s Titom po svetu veliko odpora

Mnogi vplivni prijatelji sovjetske zveze obsojajo njeno ofenzivo proti Jugoslaviji in jo dolže imperialističnih nagnjenj

Očividno je, da svetovno javnost bolj in bolj simpatizira z jugoslovanskim maršalom Titom, ki so si ga politiki v Moskvi vzeli za tarčo uničenja, ker da je baje kršil disciplino, pogodbe s sovjetsko zvezo itd. Komintern, kolikor zmore, Tita napada in Jugoslaviji povzroča velike težave posebno na ekonomskem polju.

Kar pa se ostalega sveta tiče, s Titom simpatizira, razen seveda skrajne reakcije in pa discipliniranih strank kominforma. Tako se je v Zed. državah za Tita in njegovo državo simpatično izrazil Henry A. Wallace. Med jugoslovani sta zapustila stare vezi s "strankino linijo" (ako sta jih imela) — a v kongresnih preiskavah so jima bila očitanja Louis Adamič in Zlatko Baloković. Oba sta s Titom.

Toda zelo veliko senzacijo je vzbudila izjava, ki jo je dal v obrambo Titu v njegovem odporu proti sovjetskemu pritisku angleški neodvisni levičarski laborit Konny Ziliacius. O nji smo na kratko poročali v eni prejšnjih številki. Jugoslovanska časniška agencija Tanjug piše o tem:

Izjava, ki jo je dal neodvisni laboristični poslanec Konny Ziliacius 6. t. m. dopisnikom agencije Reuter in AFP po svojem 12 dnevnem bivanju v Jugoslaviji, je naletela na zelo velik odmev in mednarodni javnosti. Tisk je na vidnem mestu objavil in komentiral to Ziliaciusovo izjavo, v kateri je le-ta poudaril moč in napredek jugoslovanske gospodarstva, vdanost ljudstva Komunistični partiji Jugoslavije in njenemu Centralnemu komi-

Ali vam je naročnina potekla...?

Tekoča številka Proletarca je

2186

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina potekla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštnini!

ZVEZNA VLADA IMA ZA SVOJO POLITIKO V KINI VELIKO DENARJA

Predno je zvezni kongres odšel dne 20. oktobra na svoje zimske počitnice, je določil predsedniku Trumanu poleg raznih drugih visokih zneskov vsoto \$75,000,000, ki jih naj uporabi v taktiki ameriške vnanje politike na Kitajskem ne da bi bil za izplačila komurkoli odgovoren.

Omenjena vsota je dodana oni, ki jo ima v enak namen inteligenčna služba — po domate špijonski aparat, ki tudi ni nikomur dolžan podajati računov o svojih izdatkih. Je pa pod kontrolo na ta način, da ti inteligenčniki pazijo drug na drugega toliko, da baš na tem najbolj zakritem polju aktivnosti bodisi naše ali pa kake druge vlade ni skoro nikoli odkrit kak finančni "škandal". Kajti špijonstvo in pa financirana umešavanja v zadeve drugih dežel morajo biti v rokah "vestnih" ljudi, ki zase vzamejo samo do kolikor so upravičeni. Podkupnine, financiranje podtalnih agentov, ki jih imamo po svetu v neprijateljskih ali v dvomljivih deželah — vse to ostane vedno tajno. Oziroma toliko časa, dokler prizadete vlade takih agentov ne odkrijejo.

Sicer o takih stvareh kaj izvedo, zasumijo, preiskujejo in s svojimi špijoni doženejo zapletenost tega ali onega v diplomatične, v prekucuske ali v kake druge zavratniške pajčevine.

Tako pride tu pa tam do obravnave, a redkokaj ali sploh nikoli v veliki meri v Zed. državah ali v Veliki Britaniji. Izjava je bila pred par leti le Kanada. Veliko več pa je takih procesov sedaj v takozvanih Kremlovih satelitkah in bilo ji je v Moskvi med prvo in drugo svetovno vojno proti starim boljševiškim pionirjem, ki so zasnovali revolucijo proti carizmu in se potem po več letih odločili izvesti nov prevrat proti Stalinu in njegovi taktični "klik". Prosekator proti njim je bil sedanji sovjetski vnanji minister Andrej Višinski in Stalinove tekmece ter zarotnike proti njemu poslal večinoma na vislice in pred puške.

Obtoženi so bili službovanja in intrigranja v prid tujim državam — največ Hitlerjevi Nemčiji, krivdo so priznali in bilo jih je konec ob zidu in na vešalih.

Par let pozneje pa je Moskva sama sklenila prijateljski pakt s Hitlerjevim rajhom. Morda ji je koristil, ker si je s tem podaljšala čas za pripravljavanje na obrambo, a ni pa ji koristil moralno, ker je takrat komintern na ves glas vpila proti imperialistični vojni in dolžila Anglijo in Zed. države krivim zanjho.

V uvodu omenjena vsota, ki jo ima sedaj predsednik Truman na razpolago za boj v prid svoje protikomunistične doktrine na Kitajskem, ni visoka, upoštevajoč, da smo že porabili milijarde v ta namen. Je pa visoka zato, ker ni zanjo, kot že poudarjeno, treba

(Konec na 4. strani.)

Nov jug. list začel izhajati v New Yorku v bran Jugoslavije

Dne 12. oktobra je izšla prva številka "Novega lista", ki si je v angleškem prevodu dal ime "New Journal". Na prvi strani je velika slika Zlatko Balokovića, z naslovom preko treh kolon, "Za istinu".

In pa na angleški strani velika slika Louisa Adamiča ter njegovo pozdravno pismo.

Ustanovitelji pravijo, da so to podvzete začeli v obrambo nove Jugoslavije, ki je sedaj med dvema ognjema. Inkorporirali so ga pod označbo "Novi List, Inc.", z uradom v New Yorku. Naročnina mu je \$6.00 na leto in je torej najdražji jugoslovanski tednik bodisi v Zed. državah ali v Kanadi.

Za člane začasnega odbora so podpisani Aleksander Jurich, predsednik; Ante Garma, podpredsednik; T. Rados, tajnik; Nikola Telesmanic, pomožni tajnik; George A. Spania, blagajnik; predsednik nadzornega odbora pa je Joseph Zavertnik, ki je bil pred mnogimi leti v nadzornem odboru Proletarca v Chicagu. Drugi člani nadzornega odbora "Novega lista" so Toma Latin, N. Grubelic in Toma Baldasar. Pravi svetnik tega odbora je dr. Anton G. Sintich.

Slovenski del v tem listu urejuje Anja P. Krasna.

Nekateri izmed omenjenih so prejšnji komunisti, ki pa so se prevrnili v "titovce".

Da-li bo ta korporacija zmogla prodati delnic v vsoti \$25,000 je pač njen problem. Ima nekaj bogatih podpornikov, med njimi Balokovića, a težko, da bi si mogel ta novi list dobiti toliko naročnikov, da bi lahko izhajal z lastnimi dohodki, torej brez vnanje podpore. Hrvatski kominformovci, in zaeno srbski, že sedaj trdijo, da ta list financira "Titova" vlada. "Novi list" naobratno pravi, da bo služil svojemu poštemu namenu brez vsake tuje podpore.

Zlatko Baloković in Louis Adamič, ki sta v prvi številki "Novega lista" najbolj prominentno omenjena, sta se ločila od takozvane partijske linije in se pridružila Titu v njegovi "mrzli" vojni s kominformom. S tem je dobil Tito v Zed. državah dva mogočna podpornika; prvi je bogat in vpliven, drugi pa pisatelj in oba znata nastoparja (Konec na 5. strani.)

Z UPRAVNIKOVE MIZE

Prihodnjo nedeljo 30. okt. bo konferenca Prosvetne matice v Milwaukeeju v Reberniškovi dvorani na 539 So. Sixth St.

Prosim vse one tajnike društev, katerim sem poslal knjižice za radio naj jih spravijo gotovo skupaj do prihodnje nedelje, da se stvar lahko reši kot namenjeno. Ako imate omenjene knjižice med člani, skušajte priti z njimi v dotiko pred nedeljo, da se stvar ne bo zavlekla in da ne bo kakega brezpotrebnega nesporazuma. Upam, da se bodo udeležili te konference zastopniki vseh društev, ki spadajo k Prosvetni matici, da bo zbornica čim večja; dobro došli so tudi drugi posetniki na ta sestanek, da se na ta način seznanijo z delom te ustanove in bodo tako lažje razumeli zakaj se take konference vrše. Toraj na svidenje. Upravnik.

Zdaj pa naprej z rednimi poročili, ki so navadno v tej koloni.

CALIFORNIA

Vinko S. Pink iz Hollywooda je poslal eno tako knjižico, o katerih sem zgoraj omenjal, polno oglasov, in prispevek v tiskovni sklad \$1. Ob enem želi, da mu sporočim, če sem prejel to pošiljko, pa žal ni poslal naslova in tako ne vem kam pisati, in kakor razvidim, da lista ne dobiva. Sedaj ne vem kako mu bom sporočil o prejemu in se mu zahvalil za vsoto in trud.

ILLINOIS

Chicago: Neljuba pomota se je pripetila v poročilu v izdaji 5. okt. glede Frank Terselicha, ki je prispeval v tiskovni sklad \$5. A v poročilu je bilo navedeno samo \$2. Upam, da Frank oprostí tej pomoti. Saj pravijo, da se še "gospod zmoti, ko v

bukve gleda", in to se je tudi meni pripetilo.

Joseph Oblak je izročil denar za dva Družinska koledarja. Se vedno se kateri prodaja. Na mizi imam naročilo za tri, da jih pošljem, upam, da bomo nove kmalu začeli razpošiljati?

RAZNI KRAJI

Traunik, Mich.: Max Klaus je obnovil naročnino.

Barberton, O.: Alojs Ocepak je poslal dve naročnini, to je za John Moharja in Franka Smuk.

Cleveland, O.: Charles Zakelj je obnovil naročnino za pol leta, in dal 25c listu v podporo.

Anton Jankovič je poslal nadaljnih 6 oglasov in 8 novih naročnin. Dve celoletni in šest polletnih. Zadnjič smo poročali, da je poslal dve novi polletni, in pa čestiko je dodal za Louisa Kafferla; samo če bo kaj več čestik, ker to je prva, ki smo jo prejeli v urad. Lani—oziroma v letošnjem koledarju imajo Detroitčani skoro celo stran čestik. Čestitke so po \$1, in če se jih več skupaj spravi, pa se naredi lep oglas, ob enem pa pomaga kriti stroške knjige, ki so nevrjetno veliki. Večni popotnik je dodal tudi dopis, v katerem apelira na vse sotrudnike Družinskega koledarja, da kar največ hitro spravijo skupaj oglase in drugo gradivo, ter odpošljejo v urad, da se ne bomo mogli izgovarjati, da smo to ali ono prepozno prejeli. Upravnik se strinja z njim, ker vsaka stvar pomaga, da gre hitreje izpod rok.

Euclid, O.: John J. Gabrenja je poslal oglese in drugo gradivo skupaj Cleveland št. 126 SNPJ in znesek zanj; oglas obsega četrto strani.

Girard, O.: John Tancek je (Konec na 3. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Polemike o Jugoslaviji so sedaj v svetovnem tisku na dnevnem redu. Čemu? Kdo jih je povzročil? Komu v korist ali v škodo? Čitajte o tem članek na prvi strani v tej številki.

Zakaj je Jugoslavija v tej borbi zmagala v "mrzli" vojni s Sovjetsko zvezo v OZN — tudi to je pojasnjeno v tej številki.

"AGITATORJI NA DELU" so bili v septembru manj v akciji kot pa mesec prej, saj tako priča izkaz, ki ga ima upravnik v tej številki. Vzrok zakasnitve objave je pojasnil prejšnji teden v svoji koloni. Skupaj v septembru smo prejeli le 166 naročnin na list, med njimi 12 novih. Avgusta smo prejeli vseh skupaj 205 naročnin. Ali se bi naši prijatelji hoteli potruditi, da to število v oktobru presežemo? Nekateri so sel Več o tem je v upravnikovi koloni na prvi strani.

Prispevki v tiskovni sklad so v primeri z lanskim letom daleč zadaj — vzrok — lani smo imeli v ta namen veliko kampanjo, letos nobene. A tiskovni stroški pa so še večji nego lanski. Zdaj je nabroj priredb v dvoranah. Se bi dobila dva ali trije, ali pa četudi le eden, ki bi se potrudil med udeležence z nabiralno polo? Kaj pa, ako se bi na tem polju naše ženske bolj potrudile, ter tudi več dopisovale v Proletarca V vseh naših aktivnostih jih potrebujemo, torej prav tako pri Proletarcu. Kolikor jih imamo, so izredno aktivne. A potrebujejo posnemalk. Torej na delo, dekleta!

V nedeljo 30. oktobra bo v Reberniškovi dvorani v Milwaukeeju, 539 So. Sixth St., konferenca Prosvetne matice društev ter drugih organizacij, ki ji pripadajo v Illinoisu in v Wisconsinu. Prične se ob 10. dopoldne. Kdor izmed Čikažanov in Waukeganov ne pride z avtom, naj se pelje tja z North Shore železnico ter izstopi v Milwaukeeju na omenjeni ulici ter National Ave. Od slednje ima samo blok hoda do dvorane.

To soboto bo imel v Lawndale Masonic Temple v Chicagu zabavo naš družabni klub Slovenskega centra. Pripetilo pa se je, da ima isti večer veselico društvo Integrity SNPJ. Vodstva obeh skupin izjavljata, da se to ni izvršilo po krivdi ne ene ne druge. Proletarec je z vsemi slovenskimi organizacijami pripravljen sodelovati v oznanjevanju priredb mesece naprej, ker le ako bomo pazili na te datume, se ne bo dogodilo, da bi se razne naše stvari vršile na en in isti dan druga drug v škodo.

Ne pozabite posetiti jubilejni koncert pevskega zbora France Prešeren v Chicagu dne 6. novembra in pa koncert pevskega zbora "Zarja" v Clevelandu na Zahvalni dan 24. novembra.

Predsodki med delavci delajo veliko škodo

Znano je, da vladajo v marsikateri tovarni, v rudnikih ali v kakršnih koli obratih že med delavci raznih narodnosti zelo slabi, čestokrat tudi sovražni odnosi. In ob enem tudi ravnateljstva tovarn nastopajo marsikateri na način, ki se ga označuje za diskriminacijo, za zapostavljanje ali kar že.

O tem ima Common Council for American Unity sledeči članek: Od konca vojne sem čezdalje bolj narašča zavest, da je treba zaradi moralnih, ekonomskih in mednarodnih razlogov čimbolj zblížiti demokracijo v praksi z ameriški ideali. Posledica te zavesti se očituje v številnih prizadevanjih, javnih in privatnih, nekaterih tudi malo uspešnih, da se odpravi predsodke in zapostavljanje članov takozvanih manjšinskih skupin. Taka prizadevanja opažamo v mnogih predeljih dežele — v šolah, v številu mest in krajev, bodisi na podlagi soseske ali pa občinskega delovanja, v unijah in v državnih zbornicah. Vendar se do letošnje spomladi vkljub vsem tem prizadevanjem ni dogodilo, da bi bili sedli skupaj k posvetovalni mizi delavci in veliki ravnatelji, kakor v slučaju tovarne General Cable Corporation, v Perth Amboy, New Jersey, kjer so sestali delavci in ravnateljstva tovarne v skupnem posvetovalju kako odpraviti predsodke v njihovi lastni

industriji. To je bila prva od številnih diskuzij tega značaja, za kakršne se skuša dobiti sodelovanje in razumevanje v drugih tovarnah v raznih krajih dežele. Projekt v Perth Amboy-ju je bil izveden potom serije sestankov raztegnjenih na dobó devet tednov; vsak od teh sestankov je trajal okrog devetdeset minut. Eno ure časa so dali na razpolago (delavcem) lastniki tovarne, pol ure so žrtvovali delavci sami. Posvetovanja se je udeležilo 25 delavcev, ki so predstavljali svoje tovarise vseh verskih, narodnostnih in rasnih skupin oziroma pripadnosti zaposlenih v tovarni. Ti zastopniki so bili izbrani po posvetovalju med delavsko unijo in ravnateljstvom tovarne. Ravnatelj, ki so se udeležili sestankov, so bili isto tako izbrani po posvetovalju med unijo in ravnateljstvom tovarne. Na sestankih je prevladovala docela neformalna atmosfera. Delavski in tovarniški zastopniki so posedli okrog posvetovalne mize, si zavijali rokave, se malo okrepčali s pecivom in sladkimi piščanci, ki so bile servirane in pričeli z delom. Navzora na sestanku je bil tudi znanji izvedenec — socialni znanstvenik enkrat, drugič kak poznan vzgojevalec, tretjič zastopnik ene ali druge verske pripadnosti, bodisi katoliški duhovnik, judovski rabinovec ali pa protestantovski pastor.) Na slehernem od sestankov je bil torej navzoč zunanji posredovalec, ki je skrbel, da so bili razgovori smotni in pravilno vodeni: Po poročilih je razvidno, da se je govorilo odprto; delavci so podali svoje mnenje svobodno in na podlagi svojih izkušenj kot pripadniki različnih skupin: črnec, Italijanov, Čehov, Poljakov in drugih. Izražali so svoje občutje do drugih svojih sodelavcev. Med vprašanji, na katere so želeli odgovora, so bila naslednja: Komu ne zaupajo in ali koga smatrajo manj vrednim? Zakaj? Kdo gleda nanje same kot na manjvredne?

Dodatno k zgoraj omenjenim diskuzijam, so bile kazane slike s poudarkom na probleme o katerih se je govorilo in razpravljalo v cilj programa, "da se tako industrijskemu ravnateljstvu kot delavcem predloži potrebo čuječnosti z ozirom na slabe posledice izvirajoče iz predsodkov in očitujoče se v produktivnih izgubah, ki jih utrpí dežela radi bigotsva ali rasne in verske napetosti."

Ta delavsko-ravnateljska borba proti predsodkom se je razvila pod vplivom in delovanjem industrijskih, delavskih in vzgojnih vodij, ki so si sami zastavili vprašanje kako rešiti problem, kateri po dognanjih večšakov povzroča škodo v industriji in stane deželo letno

mного milijard dolarjev. Ko je bil enkrat narejen načrt delovanja, je nastalo vprašanje kako ga preiskusiti — vprašanje, ki je bilo hitro rešeno. Dwight R. G. Palmer, predsednik tovarne General Cable Corporation in eden od skupine načrtnikov, je izjavil, da je njegova tovarna v Perth Amboy pripravljena načrt preizkusiti. Mr. Palmer je imel osebne izkušnje s problemom predsodkov ter je že dolgo poznan za njegova prizadevanja v smeri reševanja medskupinskih ozir. manjšinskih problemov.

Po zatrdilu Mr. Palmerja so že vidni prvi rezultati eksperimenta v tovarni v Perth Amboy. Med delavci je zavladalo boljše medsebojno razpoloženje in boljše sodelovanje pri delu. Medtem, ko so v delu načrti za razširjenje projekta, katerega ima v svojem področju organizacija National Conference of Christians and Jews, ki je stvar pričela, nudi prej omenjena tovarna ali družba preiskunska tla za udeleževanje ideje same. Tak seminar ali proučevanje problema predsodkov je bil odbran tudi v drugi tovarni prej omenjene korporacije in sicer v St. Louisu, Missouri, v septembru letos, dne 21. septembra pa je bil otvorjen tretji tak seminar v Bayonne, New Jersey, kjer korporacija nastuje tovarno. V tej tovarni so delavsko-ravnateljske diskuzije trajale do 26. oktobra letos.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovska Delavska Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pon-
deljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1908.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Socializacija zdravstva ena največjih potreb ameriškega ljudstva

Ko je pokojni Roosevelt omenil načrt za socialno zaščito
"od rojstva do groba", je imel v mislih tudi socialno zavarovanje
za zdravstvo. En tak načrt je še v senatu, drugi v newyorški
mestni občini in v legislaturi.

Toda reakcionarni senatorji in poslanci bi radi še celo sedaj
zavarovanje za pokojnine in brezposelnostno podporo, tako
zmrčarili, da bi bilo za ljudstvo brez vrednosti. O izboljšavah
nočejo nič slišati. Proti "socializaciji medicine" pa je v ofenzivi
stara, konservativna zveza zdravnikov, ki nima za socialne pro-
bleme nobenega smisla.

Načrt bivšega senatorja Wagnerja je določal med drugim
socialno zavarovanje za bolniške podpore, odškodnine za telesne
poškodbe in zdravniško oskrbo. Privatna je tako draga, da kadar
delavcevo družino obiščejo bolezni, gredo prihranki, ako jih ima,
za zdravnike, zdravila in bolnišnice. Če pa sredstev nima, se mora
obračati za miloščinsko pomoč. Roosevelt je ugotovil, da je bilo
v tej deželi celo v normalnih časih nad tretjino prebivalstva brez
potrebne zdravstvene oskrbe in v splošnem pomanjkanju. Na sto
in sto tisoče ljudi je moralo vsled tega v prezgodnji grob.

Ako bi se ameriške delavske unije bolj zanimale za taka
vprašanja in splošne ljudske potrebe, kot le za plače in dolgost
delavnika, bi imeli v tej deželi lahko že prilično dobro socialno
zavarovanje, tako pa smo ga nekaj dobili šele pred vojno na pri-
stisk krize. Socialisti so bili pionirji v tem oziru in za delavstvo
je edino pametno in koristno, ako si osvoji socialistični socialni
program in se zanj tudi bori kot se bore reakcionarji za svoje
interese.

Birokracija s svojo lenobo v Jugoslaviji še vedno utrjena

Mnogi posetniki Jugoslavije
pripovedujejo, da je potreba
v malih gostilnah in v restavracijah,
od kar so podražljive,
veliko slabša kot prej. Goste
puste čakati pri mizi in nobeno
godrnjanje nič ne pomaga. Ka-
dar se strežnici zljubi, pride k
tebi in te nevljudno vprašujoče
gleda, češ, kaj pa hočeš?

Tako nekako je tudi v brivni-
cah. "Čemu se bom žuril in dvo-
riti sitnoba," je dejal brivec
nekemu Američanu, "sedaj ima-
mo stalno plačo pa če koga obrim-
jem in ostržim ali ne."

Tudi v prejšnji Jugoslaviji je
bila birokracija na konju. Pisec
teh omenj je bil v Ljubljani na
glavni pošti, da bi kupil nekaj
poštne znamke. Za pultom sta
sedeli dve mladi klerkinji, se le-
no pretvale ter besedičale tja
ven dan z nekim mladim gospo-
dom.

Za človeka, ki bi rad znamke,
se nista niti zmenile, češ, kar
čakaj!

Ako so naši nekateri obisko-
valci v pravem, je te lenobe v
uradih sedaj še več kot je je bi-
lo. A gnati pa se morajo delavci v
tovarnah in pa kmetje, ki so bili
v evropskih deželah, pa naj je
bil režim tak ali tak — vpreženi
od zore pa do poznega večera.
Za nje ni bilo nikoli kakih dolo-
čenih "unjskih" ur. A birokrat
pa se primaje v urad pozno do-
poldne, čita, gre v kavarno ali
pa si s kavo (posebno v Srbiji)
postrže kar v pisarni, nato kaj
brska po papirjih, napravi ne-
kaj čačk in njegovega "delav-
nika" je nato konec med 2. in
3. uro popoldne.

"Delavska Enotnost" z dne 9.
sept. 1949, ki jo urejuje bivši
sotrudnik Ameriškega družin-
skega koledarja, Anton Seliškar,
pripoveduje o lenobi in povr-
šnosti, da je lenobno in graftar-
sko razpoloženje dopa tudi v
takozvanih ljudskih demokrati-
jah kakor je na primer udoma-
čeno v "zapadnih" demokrati-
jah, posebno še v mnogih ame-
riških mestih.

Omenjeni list piše med dru-
gim:
V lepi majhni vasici Posave

na Gorenjskem se nahaja isto-
imensko okrevališče za okrevan-
je od težjih boleznih ozdravlj-
nih ljudi, ki so potrebni pred-
vsem dobre hrane, miru in oddi-
ha v svežem gorenjskem zraku.

Okrevališče samo je v lepi,
enonadstropni stavbi, v kateri je
prostora za 30 gostov. Dnevno
prihajajo novi gostje, ki pa že
po prvih vtisih lahko ugotovijo,
da tukaj ni vse povsem v redu.

Sobe niso dovolj skrbno očis-
čene, prah po tleh, pajčevina po
kotih, bela, a zamazana vrata,
prašna pregrinjala na posteljah,
peč v edini kopalnici čaka prav
tako daljšo dobo popravila, str-
gani ležalniki stoli itd. Zaradi pra-
hu na oknih okrevališče ne po-
trebuje nikakih zavés, prav ta-
ko tudi ne rolet, ki so vse po-
kvarjene. Kar se tiče higijene v
kuhinja, ni mnogo boljše in prav
tako tudi ne čistota v točilnici.

Kje je vzrok temu? Postrž-
nica opravlja svoja dela po pet
ur dnevno že dva meseca brez
vsake plače. Tudi živilske na-
kaznice ni še do danes prejela,
kljub temu, da se je ponudila za
celodnevno delo v domu, saj je
sama zelo delavna, pripravljena
pomagati povsod, kjer bi bilo
treba. Tudi perilo je že trikrat
prala. Hrane, katere dovolj osta-
ja, ne dobiva, kratko rečeno: de-
la z dobro voljo za skupnost —
pa zastoj in v osebno škodo.
Krivda leži na upravniku in ad-
ministratorki, ki ji ne poskrbita
plače in živilske nakaznice. Iz
tega se vidi malomarn odnos
do uslužbencev.

Gostom streže tovarišica Jul-
ka. Mize sicer pred obedom po-
griše s prti, ki pa niso vedno do-
volj čisti. Pripor je pripravljen
na mizi, prav tako kruh, ki ga
je vedno dovolj na razpolago.
Okrevance pa moti nepravilni
odnos in predrzni ter nevljudni
odgovori, ki novodošlega okre-
vanca spravijo v zadrego. Kdor
ji pade v nemilost, se mu ma-
šuje s slabšim obrokom hrane,
pozna pa tudi protekcijo. Vsako
vprašanje glede dodatka hrane
bi bilo odveč, ker okrevanci več-
krat opažajo nepovabljenost goste
v kuhinji, ki jedo na njihov rač-
un.

Okrevanci so dne 11. avgu-
sta 1949 imeli sestanek, sesta-
vili so zapisnik s sprejetimi skle-
pi, dva tovariša, predsednik
okrevališča in njegov namestnik
(oba iz vrst okrevancev) sta pri-

tožbo in predloge osebno predala
pri ministrstvu za zdravstvo
LRS in prosila, da se v domu
javi komisija, ki bo ugotovila in
odstranila najdene napake.

Vendar komisije vse do danes
v okrevališču Posave še ni bilo,
kar bi lahko bil vzrok prezapo-
sle, ali pa slab odnos do dela.

Administratorka Posave, ne-
čakinja upravnik, ima plačo
3600 din mesečno in dela največ
dve do tri ure dnevno. Poleg te-
ga izkorišča SD karto. Pisarni-
ške posle vodi načrtno zaradi
eventuelne špekulacije tako, da
dnevno izpolnjuje kartoteko z
navadnim svinčnikom, pri me-
sečnem obračunu pa prevleče

Okrevanci zahtevajo in prosi-
jo, da komisija ministrstva za
zdravstvo LRS v najkrajšem ča-
su pregleda in pripomore k od-
stranitvi nepravilnosti okrev-
ališča Posave. Mi-Ho

Joško Oven:

RAZGOVORI

Ako bi nedavno sodil po ta-
krat neravno preveč kričavem
meščanskem časopisju, v minu-
tem tednu ni bilo velikih novic.
A vendar so se baš one dni vr-
stili zgodovinski dogodki. Zma-
ge kitajskih ljudskih armad, ki
so zasedle tudi začasni glavni
stan Čiang-Kaiškove vlade, pri-
staniško mesto Kanton (Canton),
ne da bi pri tem omenjal razne
druge vesti, npr. volitve
v OZN v njen Vrhovni svet, v
katerih je zmagala Jugoslavija
proti volji Sovjetske zveze toda
z močno ameriško podporo.

Komunistične zmage na Ki-
tajskem imajo za to starodavno
deželo in ob enem za ves svet
silen in zgodovinski pomen.

Azija, največji kontinent na
zemlji, je bil stoletja navaden
pašnik domačih in tujih izko-
riščevalcev. A v svojem revolu-
cionarnem zamahu je produ-
ciralo toliko, da ga niti vse naše
milijarde niso mogle ustaviti.

Kolonijalna sužnost, katere je
s pomočjo domačih fevdalnih
mogotcev držala ta tuji jarem
nad milijoni tlačanov, se drobi
v prah.

Da, moji dragi, zgodovina se
piše in roka, ki jo piše, jo riše
s silnimi črkami.

Predsednik indijske vlade, Ja-
vaharlal Nehru, je na obisku v
Zed. držav in naš gost. V Wash-
ingtonu je bil sprejet z največ-
jim ofiциalnim pompom: prvič
zato, ker zastopa staro Indijo z
več kot tri sto milijoni prebiva-
lcev, in drugič, ker je on nek-
ak neuraden načelnik pro-azij-
skega gibanja.

Največji vzrok tega sijajnega
sprejema je pa bil — pridobiti
Nehruja na našo stran, to se
pravi — proti Rusiji v sedanjim
mrzli vojni proti nji. Glede tega
ni bilo nobene hinavščine. Naše
časopisje je to odprto priznalo.

Ali Nehru je že naslednji dan
po svojem prihodu povedal ja-
sno in odprto, da kar se tiče
mrzle vojne, bo Indija v nji
nevtalna. Dejal je med drugim
v svoji izjavi, da bi bilo veliko
bolj pametno govoriti o miru in
čimman) o vojni, ako hočemo

FICTION AND FACT

I HAVE THE BOOBS
THINKING THAT I
AM CARRYING MY
POOR OLD UNCLE!

TO READ THE REACTIONARY
NEWSPAPERS ONE WOULD
THINK THE MONEY TRUST
CARRIES UNCLE SAM-

I HOPE THEY DON'T
DISCOVER THAT
UNCLE SAM IS
CARRYING ME!

-WHILE IN REALITY THROUGH
LOANS AND INTEREST ON
BOND ISSUES, UNCLE SAM
CARRIES THE MONEY TRUST

številk s svinčnikom.

Upravnik si redi lepo svinjo,
ki ima že okrog 120 kg, redi jo
s hrano, ki ostaja okrevancem.
Poleg tega ima veliko perutnine,
ovce in kozo. To je dokaz, da bi
okrevališče lahko imelo svojo
ekonomijo, ki bi lahko koristno
služila okrevancem, ne pa dru-
žini upravnika, ki je imel še
pred nedavnim v tej hiši svojo
gostilno.

Okrevanci zahtevajo in prosi-
jo, da komisija ministrstva za
zdravstvo LRS v najkrajšem ča-
su pregleda in pripomore k od-
stranitvi nepravilnosti okrev-
ališča Posave. Mi-Ho

Francisco (Pancho) Villa je
bil rojen iz peonske družine.
Svoja otroška leta je prebil v
navalnih revščini. Ko se je batim
naveljal je pobegnil in postal
po stari mehiški navadi — ban-
dit. Diazovi "rurales" so ga pre-
ganjali še pred Maderovim re-
volucionarnem oklicom, ali
spretni Pančo se jim je ali uma-
knil ali pa jih pretepel. Čim je
čul o tem proglasu je zbral čet-
to privržencev, iz katere pa je
kmalu nastala armada. Zasedel
je mesto za mestom. Kmalu je
bila vsa severna Mehika, prav
do meje Zedinjenih držav, v
rokah revolucionarjev.

Februarja leta 1911 sta se
prvič srečala idealist Madero in
bandit Pančo.

Pančo Villa je začudeno gle-
dal malega človeka. Zrl je v
tisto malo postavu s črno bradi-
co in velikimi očmi ter se
čudil. Ali je to oni človek, ki
se je drznil dvigniti upor proti
tako mogočnemu Diazu? Ali
vzlic tej razliki v postavi in v
značaju sta si postala velika pri-
jatelja. Villa, ki se ni uklonil
nikomur, je spoštoval in ubogal
tega malega "mesijo" kot svo-
jega šefa. Madero je pa napram
njemu spregledal razne grehe,
ki jih je Pančo imel precej na
svoji grbi. Bili so pač posledica
peonske sužnosti. Pančo je bil
drugače zmeren človek — ni ka-
dil, ne užival alkoholnih pijač.

Diaz je končno spoznal, da mu
je nevarnost resnično za petami.
Poslal je svojega emisarja Li-
mantura, da se naj na kak način
poboda z revolucionarji. Toda
ni šlo po njegovem. Zahtev
revolucionarjev so ble:

Diaz naj resignira.

Popolna odprava njegovega
vladnega aparata.

Ves ta čas je Madero sanjal,
da se bo ta borba končala z mir-
nimi sredstvi, brez prelivanja
krvi.

Pančo in drugi poveljniki pa
so zahtevali akcijo, a Madero
je vedno odlašal. Končno so se
čakanja naveličali in udarili na
Ciudad Juarez, ki je po kratki
bitki padel. Diaz je še vedno
mislil, da je to le majhen poraz.
Toda plamen revolucije se je
bliskoma širil po vsi deželi. Na

jugu, v državi Morelos, je podil
vladno čete Emiliano Zapata, ki
je bil tudi peon.

(Dalje v prihodnji številki.)

Naše gibanje

Vsakemu našemu rojaku v
Chicago in okolici, ki se ni ude-
ležil priredbe krožka Progre-
sivnih Slovencev št. 9 v nedeljo
16. oktobra, mu je lahko v res-
nici žal, kajti zamudil je ne sa-
mo precej smeha ampak tudi
iskreno razpoloženje prav pri-
jetne domače zabave.

Pristavim naj še, da je bila
dvorana nabit polna in da so
naše ženske svojo nalogo sijajno
izvršile ne samo v dvorani tem-
več prav tako tudi v kuhinji.

Splošno mnenje udeležencev
je bilo, da so igralci ter igralko
svoje vloge dobro izvršili. Tu
bi sicer dostavil nekoliko več
pohvale, ki bi bila na mestu,
toda ker je bila v sporedu tudi
moja malenkost zastopana, je pa
bolje, da molčim.

Omenim naj še, da so nas
številno posetili rojaki in roja-
kinje iz LaSalle, Milwaukeeja
in Waukegana. Človek se raduje
takega sodelovanja.

Moški pevski zbor France Pre-
šeren bo imel svoj jubilejni kon-
cert dvajsetletnice v nedeljo 6.
novembra v dvorani Sokol Chi-
cago na So. Kedzie Ave. Naj še
dodam, da je to edini napredne
slovenski moški pevski zbor v
našem mestu in poje tako dobro,
da ga človek res z užitkom po-
sliša. Prešernovci so na naših
priredbah stalni gosti, zato je
prav in pošteno, da se vsi do
zadnjega udeležimo njihovega
jubilejnega koncerta.

Tiskovni sklad Proletarca

(od 1. do 30. septembra 1949)

- CALIFORNIA
El Cajon: Peter Benedikt in John
Spiller iz St. Louisa, Mo., sta skup-
no prispevala \$15. Poslal Peter Be-
nedikt.
- Santa Ynez: M. J. Reading \$2.
Santa Ana: Maria Cupin \$1.
- COLORADO
Walsenburg: Edward Tomic \$20.
- ILLINOIS
Chicago: Frank Terselich \$5.
Leopold Wessel \$4, izročil Frank
Bizjak; Anton Trojar \$2. Antonia
Erdek \$2. Izročila Mary Suglich.
Fred A. Vider \$1.
Canton: Ignac Hresic \$2.
Downers Grove: Louis Mohar \$1.
Izr. upravnik.
- Oglesby: John Hotko \$2.
Waukegan: Mariana Krzić \$50.
Izročila Angela Zaitz.
- KANSAS
Arma: Frank Bostich 50c in John
Tersinar 50c, poslal Anton Shular.
- MICHIGAN
Detroit: Po \$5 so prispevali Jože
Kotar, Louis Kraitz, Paul Oeepek,
Frank Kresc, Peter Benedikt. Po \$2:
Chas. Koss, August Platt, Mike
Grogich, Anton Anzeček, Mr. in
Mrs. M. Stimec, Anton Grum. Po
\$1: K. Krainz, J. Gorup, J. Slap-
shak, Mr. Vrebich, Blaž Zgrebec,
J. Bernik, J. Locniskar, Mr. Pre-
uc, V. Maisel, M. Menton, M. Glad,
Joe Zupaneč, A. Koss, K. Petrich,
Fr. Gaber, J. Zehel, J. Koss, A.
Muze, A. Troha, J. Koshir, K. Jun-
ko, Fr. Padar, Anna Travnik, Jo-
sef Korsic. Po 50c: Neza Sonec, in
neimenovan. Se eden neimenovan
25c. Te prispevke, kot je bilo po-
znejše poročano, sta nabrala Joe
Koss in Anton Anzeček. Skupaj na-
brano \$82.25. Poleg tega je bil po-
slan pribitek piknika, ki so ga De-
troitčani priredili v korist Prole-
tarca, \$94.07. Obje skupaj \$156.32.
Poslal Josef Korsic. Se posebej je
prispevala Katie Junko \$1. Kar je
bilo poslano skupaj.
- MONTANA
Great Falls: John Strainer \$2.
Red Lodge: Kayton Erznouk
\$1.20 in Frank Podinsek \$2. Po-
slal Erznouk.
- OHIO
Bridgeport: Socialistični klub št.
11 — \$5, poslal John Vitez.
Cleveland: Rose Jurman \$10.
Katie Jurman \$5, izročila Angela
Zaitz.
Mr. & Mrs. John Metelko \$5. Mr.
& Mrs. Leo Poljšak \$5. Anton Jure-
tič \$2. Vincent Salmič \$2. Anton
Babic \$2. Ivan Babnik \$1. Chas.
Vrtovnik \$1. Trije prijatelji \$1.
Skupaj \$19.00. Poslal John Krebel.
Maple Heights: Frank Vreck \$1.
- PENNSYLVANIA
Sharon: Anton Bogolin \$2, izro-
čil Frank Zaitz.
Alliquippa: Andrej Antoncic \$1,
izročila Angela Zaitz.
Pittsburgh: Nick Povse \$2.
- WISCONSIN
Milwaukee: M. E. Sustarich \$1;
Anton Demšar \$1, poslal Louis
Barborich, Joseph Juvan \$2; Jacob
Rožič \$50c, izročil Arly Bozicnik.
John Beranich \$1, izročil Frank
Zaitz.
Willard: Joseph Slemec \$50c.

RAZNI KRAJI
Rock Springs, Wyo.: Anton Star-
man \$2, poslal Frank Remitz.
E. Riverdale, Maryland: Mary
Suglich \$1.50.
Cooperstown, N. Y.: Adolf
Kriach \$2.
Panama, Okla.: Frank Pirc 50c.
LaSalle, Ill.: Anton Udovich
\$1.80 in Leo Zevnik 60c.
Indianapolis, Ind.: Louis Sasek
\$7.
Skupaj od 1. do 30. sept. \$268.42.
Prejtnji izkaz \$1,844.43.
Skupaj \$2,112.85
Prav lepa hvala vsem prispeva-
teljem, nabiralcem, in organizaci-
jam, ki pomagajo s svojimi doneski
v tiskovni sklad.

Sotrudniki Am. druž. koledarja, ali ste završili svoje delo?

Cleveland, O. — Spodaj pod-
pisani se spet oglašam z nekaj
vrsticami, ki se tičejo prihodnje-
ga letnika Ameriškega družin-
skega koledarja. Že v prejšnjem
dopisu sem omenjal zamude sko-
zi zadnje štiri leta, ki so napra-
vile tej vsakoletni knjigi veliko
škodo.

Največja škoda pri tem — ali
ne? — da tako pride najboljši
izmed vseh slovenskih koledar-
jev baš radi takih zakasnitev ob
kredit in vpliv? Sedaj je še čas
da se to popravi. Namreč da se
koledar izda ob pravem času.
In to najpozneje v pričetku de-
cembra, ali naj bo meja do bo-
žiča, ker to žele in zahtevajo
odjemalci. Ne mislim samo v
Clevelandu ampak vsepovsod.

Poudarjal sem v svojem zad-
njem dopisu tudi točnost. Upra-
va in uredništvo sta mi jo trdno
obljubila. Drugače se jaz ne bi
potrudil povzeti nikake aktiv-
nosti ne v nabiranju oglasov, ne
v razpečevanju te knjige. Oba
ta posla vršim že zadnjih 38 let.

Vsaka stvar mora iti le do svo-
je meje, tako tudi vse te zamude.
Sedaj pa je veliko vprašanje,
največje na sotrudnike koledar-
ja, ali pa na nabiralce oglasov —
ali ste pripravljeni izvršiti svoje
delo čimprej? November je tu!

Dokončajte vsak svoje delo,
če ga že niste. Le s skupnim so-
delovanjem bo ta knjiga lahko
izšla ob pravem času. In le ako
mi svoje delo dogotovimo pravo-
časno, se urad ne bo mogel
izgovarjati na nas.

Jaz sem svojo obljubo v na-
biranju oglasov smatral za dol-
žnost in sem jo po mojem mne-
nju precej dobro izvršil. Še pred
konec oktobra sem to delo po-
polnoma zaključil. Namreč na-
biranje oglasov. To sem storil
minuli ponedeljek 24. oktobra.
Tako izdajate te knjige jaz ne
bom zadrževal in želim, da ena-
ko store tudi drugi nabiralci
oglasov in posebno še oni, ki
napolnjujejo ta naš Družinski
koledar s svojimi spisi.

S pozdravom, in korajžno na
uspeh,
— Anton Jankovich.

Pomanjkljivost

V Jugoslaviji: pomanjkanje
delovne moči.

Na Zapadu: pomanjkanje dela
v Trstu: pomanjkanje toka.
V Moskvi: pomanjkanje takta.

Tole mi ne gre v glavo?

William Green je na konven-
ciji AFL v St. Paulu dejal, da se
zveča njegovih unij ne bo dru-
žila ne v politiki in ne v drugih
stvarih z ostalimi unijami, kot
so npr. CIO itd. Le kako da se
tako prileten unijski vodja v vsi
svoji dolgi dobi ni še naučil, da
resnično "delavski prijatelji" ne
morejo nikoli zmagati, ako bo
delavstvo razdruženo, to mi ni-
kakor ne gre v glavo!

PRIPovedNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

6

Zunaj je še vedno padal gost, hladen, zoprni dež, ko se je Zofija ozrla skozi okno. In kadar ga je veter metal ob steklo, se je Zofija zdelo, da trka na okno daljna preteklost. Ne, Zofiji ni bilo treba stopiti ven, da bi "na lastni koži" izkusila, kako zoprni je tak dež. Dovolj je bilo, da je dež le zaskrebetal po oknu.

Poznala je to pesem, ko se voda s strehe po žlebovih odteka in poje tako prijetno melodijo, ako sediš kje v topli sobi, a tako strašno zoprno in mučno pesem, ako se vlačiš po cesti, pod napušči visokih in nizkih mestnih hiš, ki ti varujejo komaj eno rampo, a še te ne dovolj. Zakaj napušči mestnih hiš so majhni, žlebovi pa so kjer koli raztrgani in tam se deževnica izliva kakor iz vrča. Veter ti meče dež v obraz in po obleki. Obleka je že premočena. Lasje na glavi so mokri, pokriti so s slamnikom, na katerem je velika umetna rdeča roža, kakor v posmeh vsemu svetu — rdeča umetna roža v pozni jeseni, ki od pomladi sem ni odcvetela, le bedno obledela na soncu. Voda se po vratu odteka za obleko, za srajco, odteka po licu na prsi in včasih se obrise po licih z dlanjo, ki pa je prav tako mokra. Obraz je umazan, progast, oči topé in velike, izprane in lačne. Ustnice, ki si jih je pobarvala zjutraj, ker tako mora biti, so izprane, obližane, blede. Kljub pozni jeseni še poletna obleka, lahek plašč, modra svilena bluz, vse to je mokro. Srajca se je oprilegla telesa kakor lepljiv ovoj. Voda se cedi po vratu na hrbet in na prsi, na trebuh, po nogah, po svilenih nogavicah v čevlje in v čevljiščih švrcka. Telo podhrteva od mraza. Sobe, tople, prijetne sobe, da bi odvrkla vse te cape, da bi se obrisala in posušila ter ogrela, da bi potem omahnila pod odejo in sladko zadremala. Zadremala za dolgo in pozabila vso to umazanijo sveta.

Dež pa neprestano pada. Ulice so neskončne, zato ker nimaš kam iti. Kam pa, ko nimaš denarja? Ko nimaš nikogar na svetu. Pa tudi iz mesta ne moreš. Zunaj je ravnina, široke blatne ceste, nekje daleč vasi. Tam zunaj boš poginila kakor tu, zakaj torej ven?

Ulice, ulice, s kavarnami, gostilnami, potem spet predmestne ulice z nizkimi umazanimi hišami, tesne ulice z javnimi hišami, vse tuje, vse sovražno. Kamor koli stopiš, neprijazno gledajo tvoj izprani, marogasti obraz, veliko rdečo, ves svet izživajočo rožo, tvoje telo v premočenih cunjah, razmočene če-

jo umazane vode. Samo ne tako klavrno poginili. "Gospod — —" "Kaj pa je?" Pred njo je stal človek petintrideset let, starikav, zamišljen. Nad glavo je držal dežnik, majhne drobne oči so jo spraslevala prijateljsko, do brotljivo. "Gospod — —" Samo to je še zmogla, ne da bi vedela, kaj hoče. Možak jo je gledal nekaj časa, videl, kako jo mrzlica stresa, nato jo je prijel za roko in potegnil pod dežnik. Tokrat bi se ničemu ne upirala, tako na kraju je bila in še vedno je prosila samo: "Gospod — —, gospod — —"

Najprej jo je potegnil v neko gostilnico, kjer ji je vsilil skodelico vročega čaja in košček peciva. Ko je izpila, ji je glava zakinkala. Potegnil jo je za sabo, ker ni vedel kaj drugega. Šla je voljno in še vedno ponavljala svoj "gospod". Ni se zavedala, da gre prek dolgega, umazanega dvorišča, prenatrpanega s sodi in zaboji in šele, ko je stala v sobi, se je z blodnim pogledom ozrla po človeku pred seboj. Ozrla se je po njem, zašepetala nekaj, nato pa se je ta cunjka, ki se je dva dni vlačila po dežju, nenadoma zrušila.

Človek ob njej je bil v zadregi. Še nikdar ni imel s čim podobnim opravka in za trenutek mu je bilo žal usmiljenja, ki ga je bil izkazal. Saj bi lahko šel mimo, kakor so storili drugi. Naposled pa se je vendar osvestil. Od nekod je prinesel stekleničico z rumom in ji preprosto zlival v usta, dokler se ni predramila in mu zaupno dahnila: "Spati ... spati ..."

Možak se je počohal po glavi, ker si ni vedel pomagati, pa nato dejal: "Sleči se. Saj si vsa premočena. Taka ne moreš spati, prehladila se boš."

"Ne morem," je odvrnila, ko je razumela, in so ji roke odpovedale.

Možak se je spet počohal po glavi. Vedel je, da je na njej slednje vlakno mokro in da taka ne more spati. Zmignil je z rameni, nato pa rekel, opravičujoč se: "Nič ne pomaga, pa se upiraj ali ne. Sleči te moram."

Ko jo je naposled s prtom obrisal, ker je bila mokra, kakor bi se kopala, jo je spravil v posteljo in jo dobro odel. Nato je zakuril. Toda Zofija ni več slišala ognja, ko je veselo zapraskešala v peči.

Dva dni je klicala, govorila, vstajala, pa spet dremala. Ko se je predramila, je začudeno gledala po sobi, po stenah, po predmetih okrog sebe. Zgledala je svojo obleko, ki visi na vrvcu okrog peči in se suši. Ni se zavedala, kje je, vedela je samo, da je v tuji sobi in da je — gola. Skočila je pokonci, da bi se oblekla, a se je opotekla. Z velikim trudom se je naposled le odela v cape, ter zlezla spet v posteljo.

Anton mu je bilo ime in je bil uradnik v neki banki. Pisar, ki je služil toliko, da je kot samotarček lahko živel. Bil je po naravi boječ človek in je v življenju ljubil samo dve ženski: svojo mater in svojo sestro. Kar mu je mati umrla in se sestra počila z nekim obrtnikom, je živel docela zase in sestro obiskal vsako leto samo na božič. Tožil je, da ima slabo srce. Očeta da je zadel kap prav zaradi takega slabega srca.

Kako se je vedel oba dneva, kar je bila Zofija tako bolna, ni vedela, a sama je bila v mučni zadregi, ko se je prikazal. Gledala ga je skozi priprte veke, ne da bi se zganila. A je opazil, kar ga je vznemirilo. Naposled je le dejal: "Ste se predramili?" "Kje sem?" je vprašala. Ko ji je pojasnil, je zaprosila za likalnik. "Rada bi si zlikala obleko, da se oblečem."

"Če se vam ne mudi, si odpodijte," je odvrnil in se spet spravil kurit.

"Ali še vedno dežuje?" je vprašala.

"Ne, nocoj je snežilo." Ozrla se je skozi okno. Zunaj je res ležal sneg.

(Dalje prihodnjič)

OBSODBA, IZREČENE PROTI komunistom v New Yorku, ne bodo razmere v hišnem spremenile. Vse bo tako kakor je bilo. Čudno, da se naš justični lepartment te resnice nikakor ne more naučiti.

Z UPRAVNIKOVE MIZE

(Konec s 1. strani)

poslal oglas v koledar za društvo 49 SNPJ in znesek zanj. John Kosin je poslal naročnino za Louisa Blazich, in oglas v koledar ter vsoto za oboje.

Johnstown, Pa.: Frank Cvetan je poslal šest obnovljenih naročnin, in listu v podporo \$2, ki jih je prispeval Anton Rednak iz N. Braddocka. Poslal je nadaljnih 8 oglasov v koledar in znesek za 12 oglasov. Tako se koledar prihodnjega letnika počasi polni z oglasi.

Pittsburgh, Pa.: Michael Plešhe je obnovil naročnino in prispeval listu v podporo \$2.

Crivitz, Wis.: Mike Klepp je obnovil naročnino.

Maple Valley, Wash.: Mary Dernach je obnovila naročnino, naročila koledar 1949, četudi se leto bliža že h koncu, in prispevala listu v podporo 50c.

Renton, Wash.: Frank Klopčic je nam pisal in se zahvalil za neko uslugo, ki smo jo storili in ob enem doda, da je Proletarceden izmed onih redkih listov, ki ni zavlil s svoje poti kljub viharjem sedanje dobe.

Rock Springs, Wyo.: Frank Grum je nam tudi pisal in potožil, da je v njegovi okolici zelo slabo polje za agitacijo. On skuša kar more v prid lista, vedno ga je in ga bo podpiral, rad bi več naredil pa se ne da. Pravijo, da za dežjem pride sonce. Up dela bodočnost lepšo.

Ta urad sta obiskala dva vojaka, Narednik Albert F. Klucik iz Johnstown, Pa., ki je prišel ravno iz Evrope in je namenjen sedaj na Japonsko. Doslej je bil nekje blizu Gorice z ameriško zasledno armado in bil tam za tolmacha, ker obvlada dobro slovenski jezik. On je rojen v tej deželi, a je potrdil besede onega pesnika, ki je zapel "Lepše je rože ni, kot je vrtnica, lepša je dekleta ni, kot je Krajnica". Da, tako trdi fant, da je bil po vsi zapadni Evropi, pa se mu niso nobene tako dopadle kot Slovenke. Le ponos dekleta! Rekel sem mu, da mi naj piše, kako se mu bodo Japonce dopadle. Če se kdaj oglasi, bom javnosti sporočil. Z njim je bil njegov prijatelj četovodja Peter Kolegowski.

Večkrat se pripeti, da kdo obišče ta urad, pa ga pozabimo omeniti v listu. To ne storimo namenoma. Novi upravnik še nima pravega sistema, da bi vse take stvari vključil v svoj delovni red.

Pred časom so ta urad obiskali Mary Suglić iz E. Riverdale, Md.; John Beranich, Milwaukee, Wis.; Mrs. Peter E. Kurnick, San Francisco, Calif., in Edwin Aister, Aurora, Ill. Z njimi je bila tudi naša čikaška dekle Kattie Hrvatini. Nje ne omenimo vsakokrat, ko pride v urad, saj je domača pri nas. Nadalje sta bila tu John Polaney in Albert Volk, oba iz Willarda, Wis.

Ce sem koga izpustil, mi oprostite, kajti nobene zamere ne povzročim namenoma.

Milwaukee, Wis.: Louis Barborich je poslal štiri obnovljene naročnine in še en oglas za v koledar; piše tudi, da ima že nekaj prispevkov nabranih listu v podporo, a želi dobiti še več, da potem skupaj pošlje ali pa izroči, ko se vidimo na konferenci Prosvetne matice prihodnje nedelje. Ob enem sporoča, da naj črtam saj začasno naroč-

nika Bolskarja Lamberta, ki se je moral podvreči operaciji na obeh in ni nikogar, ki bi v oni hiši čital njegov list. Obljublja, da če ozdravi, bo Proletarca še naročil inbral.

Mi v uradu želimo Lambertu povrnitev v zdravje in okrevanje oči, ne toliko radi Proletarca, če tudi radi vidimo, da obdržimo čitatelje. Želimo mu vse najboljše zaradi življenja samega. Saj je dovolj trdo življenje že samo na sebi, ako pa vid opeša, potem si lahko predstavljamo kakšen užitek bodočnosti bi bil v temi.

Arma, Kans.: John Kocjan je obnovil naročnino in prispeval listu v podporo 50c. Sporočil Anton Shular.

Seja Prosvetne matice in zabava Družabnega kluba

Chicago, Ill. — Zadnje naznailo zastopnikom in zastopnicam, izvoljeni v društvih, včlanjena v Prosvetni matice: konferenca se prične točno ob 10. zjutraj, v nedeljo 30. oktobra v Reberniškovi dvorani v Milwaukeeju. Prosimo vse, da ste točno na mestu. Kot je bilo že v pismu naznanjeno, bo Mrs. Rebernišek pripravila kosilo za vse, ki bodo to želeli. Torej, milvaški zastopniki, dojdite v nedeljo 30. oktobra svojim ženam dopust, da lahko pridejo z vami na zborovanje, če tako žele. Vsi tisti, ki imate kaj na rokah v zvezi s Proletarcem, boste lahko poravnali z upravnikom Udovičem pred in med zborovanjem. Toraj na svidenje v nedeljo 30. oktobra v Milwaukeeju.

Članog Družabnega kluba Slovenskega delavskega centra je že dalj časa znano, da bo imel plesno veselico v soboto 29. oktobra, v Lawndale Masonic Temple, ki je tik našega Centra. Za ta ples je Družabni klub najel prvovrsten orkester in sicer Rudy Pugelna in njegove fante iz Milwaukeeja. Ker so prostori našega družabnega kluba večkrat premajhni, se je treba pripravljati, da se enkrat dobi večje. Vsaka taka akcija pa stane denar in to je vzrok, da se je odbor Družabnega kluba odločil za to priredbo in če bo uspeh se jih bo vršilo še več v bodoče in bo prišel čas, ki bomo tudi čikaški Slovenci imeli svoje shajališče, na katerega bomo lahko ponosni. Vsi, ki imate vstopnice v predprodaji, ste proseni, da napravite obračun s tajnikom, F. Groserjem, če ne prej pa na večer priredbe. Pridite na to zabavo in pripeljite tudi svoje prijatelje.

L. Z., predsednik Družabnega kluba.

Stanovanjski bloki na Ambroževem trgu v Ljubljani

Z gradnjo so začeli spomladi 1. 1948. Podrli so 5 objektov, in sicer 3 stanovanjske hiše in dve gospodarski poslopji. Teren je zele dober, v pravadnih časih je tam Sava nanesla debelo plast peska in kamenja, ki ga zdaj uporabljajo pri gradnji. To je znižalo gradbene stroške za več milijonov.

Zgrajenih je 5 stanovanjskih blokov izmed katerih meri največji v dolžino 126 b (sestavljata ga dva manjša bloka, med katerima je prehod). Vsi bloki so štiri nadstropni in podkleteni, po

dva in dva bosta imela skupen park in otroško igrišče. Stanovanjski blok ob Ciril-Metodovi ulici bo imel 10 komfortnih dvosobnih stanovanj. Blok ob Zarnikovi ulici bo imel 36 samskih sob s klubskimi prostori, knjižnico, kopalnicami, umivalnicami itd. V tretjem bloku bo 76 samskih sob, klubski prostori, stanovanje za hišnika, velika kuhinja, obednica in knjižnica. V največjem bloku s pročeljem na Poljansko cesto pa bo urejenih 40 komfortnih trisobnih stanovanj.

V prvem letu gradnje so vsa dela izvrševali večinoma delovni prostovoljci. Na Ambroževem trgu je delalo 59.546 prostovoljcev, ki so napravili 317.148 delovnih ur. Njihovo delo je vredno 6.044.620 din. Zdej vodi gradnjo mestno podjetje "Megrad".

Dečji dom, ki se gradi v Ljubljani na Vrazovem trgu, bo eden izmed najmodernejših v srednji Evropi. Cela zgradba bo veljala 42.000.000 dinarjev. Dečji dom bo imel 3 trakte (dvanadstropne) izmed katerih sta popolnoma dograjena dva, tretji pa je v gradnji. V dečjem domu pa bo prostora za 150 otrok, 50 mater, z dojenčki in 50 nosečnic.

Jugoslavija delovna tudi v izrabljanju svojih oljnih virov

Naši stari priseljenci iz vseh krajev današnje Jugoslavije so ob prihodu v to deželo vedeli le, da je v starem kraju človek na mali kmetiji revež, v kaki mali fabriki do kraja izkoriščen in o kakih naravnih bogastvih njegove rojstne domovine pa jim je bilo prav malo znano. Notranjčani so vedeli, da kopolje v Idriji cinober, iz katerega črpajo živo srebro. Rojaki severno so vedeli, da so v Trbovljah, v Zagorju in še v par drugih slovenskih krajih premogovniki, da so tu pa tam male in večje tovarne, npr. steklarna v Hrastniku, jeseniška jeklarna, opekarna tu in tam, a priložnosti za preživljanje stari kraj takrat ni nudil vsem, pa smo se podali tisoči in tisoči preko "široke luže".

V sedanji Jugoslaviji delavec v industriji manjka. Največ ker se vsa država prizadeva izpolniti svojo petletko, namreč preobraziti se iz primitivne kmečke dežele v moderno industrijsko državo v čimkrajšem času. A manjka ji strojev, pa je treba ogromno tega konstrukcijskega dela izvršiti na starinski način, namreč s krampi, lopatami, samokolnicami in malto ter opeka donošati pri gradnji več nadstropnih hiš in tovarn na ramenih in ženske pa na glavi.

Velik vzrok temu nepredvidenemu zastojju je kajpada bojkot nad Jugoslavijo, ki ga izvajajo države kominforma. Prelomile so trgovske pogodbe z njo, v namenu, da bi Tita vrgle.

Da-li jim je pri tem kaj za korigisti jugoslovanskega ljudstva, ne vemo. Iz boja, ki ga vrše proti "Titovi klikli", izgleda, da jim je ljudstvo stranska briga.

A vendar je Jugoslavija v tej petletki veliko napredovala, vzlic svoji zastarani birokraciji in starim tradicijam, v katerim se mnogim višjim ne gre kaj posebno za pospešenje kakega nujnega dela, četudi vlada še tako apelira nanje.

So pa skupine ali kadri, ki pospešujejo produkcijo, vsaka v svojem področju, da kaj. Tržaški L. T. npr. piše pod naslovom "Vedno več nafte" sledeče:

"Letos so v Jugoslaviji pridobili že 50-krat več nafte kot pred vojno v šestih mesecih. Nadaljnji dvig proizvodnje jugoslovanske nafte je zagotovljen, ker bodo v kratkem jugoslovanske tovarne izdelale vrtnalne stolpe in vrtnalne stroje v taki množini, kolikor jih potrebuje FLRJ. Tako se bo pričelo drugo leto še živahneje vrtnalo delo na naftnih poljih. Vzgajajo nove kadre, tako da imajo že sedaj dovolj strokovne delovne sile za dvakrat večji obseg vrtnalnih naprav. Nadaljujejo z izsledovalnim delom, ne samo na znanih revirjih. Dolnja Lendava-Peklenica in Gojlo, marveč tudi v severno-vzhodni Bosni, Zahodnji Srbiji, Makedoniji in Črni gori.

Sedaj imajo na Hrvaškem že 20 revirjev, kjer pridobivajo zemeljski plin, v Banatu 6, Bački 5 in v okolici Beograda 3. Strokovnjaki so izračunali, da imajo samo znana najdišča več milijard kub. metrov plina, ki je cenena pogonska sila, saj ima ta plin 8.500 do 10.000 kalorij na kub. meter."

V Sloveniji obratujejo znatne petrolejske vrelce v Prekmurju, blizu madžarske meje. In iščejo nove vire. Vse za bodočnost in prosep nove države, ki je sedaj z vseh strani stiskana tudi od njenih nedavnih prijateljic — namreč od držav takozvane ljudske demokracije.

Beograd trdi, da nasprotniki Jugoslavije ne bodo uspeli — ne z ene ne z druge strani.

SANS ima nov urad

Slovenski ameriški narodni svet (SANS) se je preselil iz svojega prejšnjega urada, ki je bil na 3424 W. 26 St. v Chicagu, na 3854 W. 26th St.

Naslavlajte v bodoče vse, kar se tiče SANSa ter njegovih referenčnih akcij na — kot je omenjeno — SANS, 3854 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

SANSov novi urad ima tudi drugo telefonsko številko: LAwndale 2-0977.

AGITATORJI NA DELU

NAROCNINE PREJETE OD 1. do 30. SEPT. 1949

Kakor navadno, se šteje celoletna naročnina za dve, tako tudi v tem seznamu.

John Krebel, Cleveland, O. 26
 Josef Korsic, Detroit, Mich. 12
 John Shular, Arcadia, Kans.
 (vsi novi) 10
 Frank Zaits, Chicago, Ill. 10
 Anton Jankovich, Cleveland, O. 8
 Louis Barborich, Milwaukee Wis. 6
 Anton Udovich, LaSalle, Ill. 6
 Angela Zaits, Chicago, Ill. 6
 Frank Bizjak, Chicago, Ill. 4
 Anton Shular, Arma, Kans. 4
 Kayton Ernosnik, Red Lodge, Mont. 4
 Fr. Remitz, Rock Springs, Wyo. 2
 Lawrence Selak, Star City, W. Va. 2
 Frank Pancer, Milwaukee, Wis. (novi) 2
 Tony Andres, Chicago, Ill. 2
 Frances Vidmar, Chicago, Ill. 2
 Leo Zevnik, LaSalle, Ill. 2
 John Vitez, Bridgeport, O. 2
 Fred Medvesek, Renton, Wash. 2
 Jacob Bergant, Lisbon, O. 2
 Jennie Jerala, Crafton, Pa. 2
 Frank Klun, Chisholm, Minn. 2
 V uradu je bilo poslanih ali izrečenih 48. Skupaj v sept. 166 naročnin (med njimi 12 novih). Prejtnji mesec 205.

Precej naročnin smo prejeli prvi dni oktobra, ki bodo kreditirane v prihodnjem seznamu v novembra.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CAnal 6-7172—6-7173

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemši Chicaga) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četrt leta; za Chicaga in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE CHICAGO 23, ILLINOIS

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

ZVEZNA VLADA IMA ZA SVOJO POLITIKO V KINI VELIKO DENARJA

(Konec s 1. strani)

položiti nobenega računa. Glavno je, da zajezujemo z njo "komunizem" in da rešujemo takozvane ameriške interese v Aziji in drugje na načine, o kakršnih naši poslanci v kongresu in drugi odgovorniki zvezni uradniki nečejo govoriti.

Vendar pa je treba priznati resnico kakršna je in ta je, da je ameriška vnanja politika na Kitajskem bitko izgubila s Čiang Kaiškom vred in ne bo mogla iz pogorišča nič več kaj prida oteči. Lahko pa, da je omenjeni denar namenjen za uporabo tako, da se bo novi kitajski vladi z naše strani nagajalo in se jo primoralo dati zapadnemu bloku, v prvi vrsti Zed. državam in Veliki Britaniji koncesije, ako bo hotela od njih material, kakršnega nujno in ogromno potrebuje.

Sama ga nima, Sovjetska unija ga ji ne bo mogla dati v zadosti meri, ker je i ona še vedno v stiskah zanj, in tako bo naš ekonomski, militaristični in vojni aparat moral biti v vsi Aziji še vedno upoštevan, pa bila "rdeča" ali "rumena".

Trumanova vlada propadli Čiang Kaiškov režim sicer še ni popolnoma zavrgla in ga tudi še ne misli tako kmalu. To podaljšuje na Kitajskem civilno vojno in kakor v nji sicer nacionalisti propadajo, se trpa tudi komunistična revolucija. In ako naša vlada hoče v tej situaciji nacionalistom pomagati, je njen namen pri tem lahko dvojen: ali nadaljevati s taktiko za propast te revolucije, kakor je propadla velika kitajska socialna revolucija pod Sun Jat Senom, ali pa primorati sedanja zmagovito kitajsko komunistično armado — oziroma njen režim — da sklene z zapadom tak mir, v katerem angloameriški interesi ne bodo veliko izgubili. In le v ta namen se je kongresu koncem minulega tedna toliko mudilo dovoliti vladi za negovanje te politike v Aziji nadaljne milijone dolarjev.

BREZBRIZNIKI UNIČIJO VSAKO LETO V POŽARIH VELIKO ŽIVLJENJ IN BOGASTEV

Statistika o požarih pripoveduje, da se jih dogodi največ vsled brezbriznosti, torej zato, ker bedaki niso sposobni misliti na posledice.

Predvsem se požari, ki povzročajo po ljudski neprevidnosti nič koliko škode, dogajajo v gozdovih. V njih se uničuje ne samo les, vreden milijone, temveč vse ptice, razna divjadi — in čestokrat zgore v takih plamenih tudi ljudje, ki ne morejo iz gorečih predelov nikamor pobegniti. A malomarni avtoisti, ki je vrgel svojo gorečo vžgalico ali pa cigareto proč, pa dirja naprej po cesti, ne menec se na to kaj je storil.

Po krivdi teh brezbriznežev se je dogodilo to jesen izredno veliko požarov ne samo na zapadu temveč tudi na vzhodu. Oblasti so preiskovale ter dognale, da jih je le nekaj povzročila strela — a vse druge pa malomarneži, ki nimajo za odgovornost prav nobenega smisla.

Vsled njih ima zvezna vlada velik gasilni aparat in organizirani so v obrambo naših gozdnih bogastev tudi drugi ljudje. Agencija Common Council piše o tem:

Gasenja velikih gozdnih požarov v državah Idaho, Montana in Kaliforniji v mesecu avgustu letos, se je udeležilo tisoče ljudi

in država Idaho sama je imela enkrat na delu 1825 gasilcev. Gozdna služba Zed. držav nudi vedno številno izurjenih in izkušenih gasilcev, ki vodijo delo gasenja; način gasenja istotako za črta državna služba. Prostovoljni gasilci iz raznih poklicev pa vkljub temu izvrše mnogo trdega dela pri gašenju gozdnih požarov. Med prostovoljci je najti farmarje iz bližnje okolice požara, iz gozdarskih taborišč (lumber camps) in iz vrst živinorejcev in njih delavcev. Pri gašenju pa pomagajo tudi državni čestni delavci, prebivalci mest in krajev blizu požara, vojaštvo in pogosto počitnikarji, ki se nahajajo v predeljih zajetih od požara. Gasilci pridejo tudi iz sosednjega podeželja in včasih se prostovoljne gasilce rekrutira tudi v bolj oddaljenih krajih in državah ter z letali pripelje na mesto požara.

Kadar so poklicani v akcijo prostovoljni gasilci, je gotovo, da je požar nevaren. Pod normalnimi okolščinami lahko pogasi gozdni požar državna gozdna služba sama s svojimi delavci in s posadkami delavcev navadno najetih v poletnih mesecih v to svrhu. Služba pa mora stalno skrbeti, da zasledi sleherni gozdni požar preden se raztegne tako, da ga je težko spravi

viti pod kontrolo.

Požarna gozdna služba ima a 3200 mož nastavljenih v takozvanih čuvajnih stolpih širom gozdnih predeljev dežele. Poglavitna dolžnost teh gozdnih čuvajev je, da pazijo na pojav ognjev ali požarov v gozdech in o tem nemudoma obvestijo najbližjega gozdnega nadzornika potom radia, telefona ali kakor že mogoče v danih okolščinah. (Naši narodni gozdovi so porazdeljeni v 50,000 do 300,000 predeljev nazvanih "ranger districts" in vsak od teh distriktov ima svojega čuvaja-nadzornika, kateremu morajo prej omenjeni čuvaji prijaviti pojav požarov v distriktu.

Načelnik gozdne službe ima v svojem področju celotne gozdnate predele razdeljene na omejen način v svojo zaščite gozdom pred požari.)

Gasilci državne požarne gozdne službe so hitro zbrani skupaj, kadar čuvaji obvestijo distriktne nadzornike o izbruhu požara v enem ali drugem gozdnem predelju. Pripravljeni so tudi vedno vse za prevoz gasilcev v prizadeto predelje. Gasilci požarne službe so razdeljeni v dve skupini — ena skupina je spuščana na tla s padali iz letal, druga prične gasiti na zunanjih rohovih požara. Prvi, ki jih nazivajo "dimojedce", navadno gase požar v notranjosti prizade-

tega predelja po dolge ure preden jih dosežejo gasilci, ki gase požar od zunaj, to posebno v slučajih težko dostopnih gozdnatih predeljih. Mnogi parašutniki so dobili izkušnje ko so padali v času druge svetovne vojne. Vsi so prvovrstno izvežebani in danes jih je v požarni gozdni službi okrog 200 po številu. Njihove področje gasenja obsega države Kalifornijo, Washington, Oregon, Montana, South Dakoto, Idaho, Utah in Wyoming. Seveda vrše poglavito delo gasenja navadni gozdni gasilci in z njimi prostovoljci, ki delajo z njimi, pravzaprav pod njih vodstvom.

Največ uničevalnih požarov nastane v suhih gozdnih predeljih pogorja Northern Rocky Mountains v Kaliforniji, kjer povzročajo požare strela. V splošnem pa povzročijo malomarnost ljudi 90% vseh gozdnih požarov. Lyle F. Watts, načelnik United States Forest Service, poziva ljudstvo, k pažnji in priporoča previdnost vsem državljanom, ki obiskujejo ali počitničujejo v naših gozdovih in narodnih parkih. Pazijo naj tudi avtomobilisti, da ne mečejo cigaretnih ogorkov v suho travo ob cestah. Pazljivosti je treba tudi pri lovcih in drugih, ki si v gozdovih pripravljajo jedila, da ne pozabijo vedno za pogašenje žerjave.

D. STAHEJEV-ČULKOVSKI: CEKIN

V knjigi, v katero sem nekdanj zapisoval svoje spomine, se mi je ohranila pravljica, katero sem slišal nekdanj, za časa mojega potepuštva ob Amuru. Hočem jo sedaj objaviti, — starim v zabavo, a mladim v pouk.

Zivel je nekdanj stavec s svojo staro, imela sta lastno hišico s senenatim vrtom, koncem katerega se je razprostiral beli prod ob bregu mogočne reke, kakor tudi precej denarnega kapitala. In hišo, in vrt, in denar, vse sta si pridobila z delom svojih pridnih rok, podedovala nista ničesar, temveč sta si vse s svojo dolgoletno marljivostjo in varčnostjo pripravila. Imela sta sina, odraslega mladeniča, katerega mu je bilo že skoraj petindvajset let, ki pa je bil skrajno len in brezskrben. Stavec je že davno napravil križ čez njega in se je izogibal ne samo razgovora z njim, temveč se mu ni zdel vreden niti pogleda, in ga takorekoč niti ni prišteval med ljudi, — tak polegub bajne ni k ničemur goden. Matj pa, kakor vse matere, je zdaj oštevala sina, in pri tem jokala in vila roke v

zavesti njegove negodnosti, zdaj ga je zopet gladila po glavi in ga tolažila, češ, da je oče vendarle oče, in naj se še tako huduje, nazadnje bo vendar spremenil svojo jezo v milost in ga ne bo razdedinil.

Toda oče je že davno zatrdil, da ne da in ne ostavi sinu kot zapuščino niti kopejke vse dotlej, dokler mu ne prinese cekina. Ki si ga je sam z delom svojih rok zaslužil. Matj je plakala pred očetom in ga rotila naj se ne srdi na sina ter prekličje svojo zahtevo. A oče je ostal neizprosen.

— Naj si zasluži! —
— Pa kje naj zasluži? —
— Kje pa drugi zaslužijo? —
— Da, drugi... seveda! Drugi prenašajo v pristanišču vreče in zaboje in si z različnim umazanim delom služijo svoj košček kruha. Naš pa vendar ne more prijeti za tako delo. —
— Zakaj pa ne? Ali je on kaj boljše kot so drugi? Če se ni znal nobenemu čistemu delu priučiti, bo seve moral za umazano prijeti. —
— Ali za božjo voljo, stari! Kaj pa bodo ljudje rekli če bodo

videli najinega sina pri takem delu? —

— To je njihova stvar. Norci bodo seveda gobezdali neumnosti, a pametni ljudje bodo govorili pametno. —

Z eno besedo, naj je mati še tako prigovarjala, oče je vztrajal pri svojem sklepu.

Nazadnje se je domislila starka zvižaje.

Dala je svojemu sinu cekin in mu je rekla:

— Na, nesi ga očetu in mu reci, da si ga sam zaslužil, moraj pa obleči slabšo obleko, nekaj starega, sicer ne bo verjel.

Sin se je preoblekel in šel k očetu. Oče je sedel v vrtu ob bregu reke.

— Tukaj oče, sem ti prinesel cekin, katerega sem si sam zaslužil... sem se potrudil.

Oče je vzel cekin, obrnil ga med prsti, ozrl se s prodirajočim pogledom na sina, počasi dvignil roko kvišku in — vrgel novce v vodo.

— Lažeš, tepec! Izgini mi spred oči! —

Sin je poročal materi o svojem neuspehu.

— A, — a! — se je domislila mati: — on je najbrž spoznal cekin. Gotovo so ti cekini, katere mi on med drugim denarjem daje za vsakdanjo uporabo, od njega zaznamovani. Počakaj sinko, šla bom k sosedi in bom pri nji cekin zamenjala. Če je še tako zviti, midva ga prekaniva. Samo prenašati se ne smeš; treba bo sedaj počakati kaka dva tedna, sicer bi se mu zdelo zopet sumljivo...

Cez dva tedna je šel sin zopet k očetu s cekinom, ki ga je dobil od matere. Oče je sedel na običajnem mestu, na klopici ob reki.

— Kaj hočeš? — je strogo vprašal in nagubančil čelo.

— Tukaj sem prinesel... —
— Kaj si prinesel? ...
— Cekin... Sem ga sam zaslužil...

— Daj sem! —
Oče je vzel cekin, ozrl se na sina, potem na cekin, dvignil roko z isto počasnostjo kakor prvič, in ga vrgel v vodo.

— Ni še dosti, da si lenuh, hočeš biti še goljuf... Poberi se! —

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 24th STREET
Tel. CRawford 7-2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Residence:
221 Shinston Rd., Riverside, Ill.
Phone Riverside 2212

Sin se je potuhnil in se zgrbil kakor da ga je nekdo od glave do nog polil z mrzlo vodo, ter se je ves v zadregi vrnil k materi.

— No, kaj je? — je vprašala mati: — ni uspelo? Citam ti z obraza, da se ti ni posrečilo. —

— Res, mati. Ne veruje! Zopet je vrgel cekin v vodo. —

Mati je zakrčila z rokami, zmajevala z glavo ter se hudovala na očeta radi njegove ne navadne lokavosti — malodane seženj globoko v zemljo vidi —, hudovala pa se je tudi na sina, zato, ker je po njegovi krivdi tudi sama padla v greh, in je nazadnje odločno izjavila:

— Stori kakor hočeš, jaz ti ne bom več pomagala. —

Sin je mislil in mislil in vzdihoval. Na nek način se bom moral posiliti — se je odločil — in dobiti bogastvo, — cekin, — in je šel na poizvedovanje, kje bi se zamogel udinjati v delo. Toda kmalu se je moral prepričati da je, ne samo znojno kopejko težko zaslužiti, temveč je že samo zato, da se najde samo delo, treba veliko potrpljenja. Delavec, ki so čakali na zaslužek, se je nabralo v pristanišču taka množica, da je moral po več ur stati v burji in dežju, predno je mogel nazadnje priti na vrsto, da dobi kako delo.

Prvi dan je zaslužil štirideset kopejk, šel je drugi dan, — a brez uspeha: niti kopejke ni zaslužil in še veliko drugih delavcev ki so prišli prej ko on, je ostalo ta dan brez dela. Tretji dan se je našlo delo nekje na drugem koncu mesta, kake štiri vrste od pristanišča oddaljeno. Zgubil je pol dne s čakanjem na to delo, a zaslužek je znašal ta dan samo dvajset kopejk. Povese se hitro pripoveduje, a delo se počasi završuje. Dan za dnem se je trudil in spravljal deseti-

co k dvajsetici. Ampak radi tega, da bi ne prezijal zaslužka, je moral vsajati zgodaj, in korakati včasih po več vrst do kraja, kjer je slutil kak zaslužek. Videl je kako se drugi mučijo in obupavajo, ker so ostali brez dela in nimajo možnosti, da si prislužijo košček kruha. Njegova duševnost je spregledala nazadnje v toliko, da je začel opažati, kako velikanska razlika je med njegovim položajem in položajem pravih revežev, ki po njegovem mnenju zaslužijo neizmerno več sočutja kakor on.

Ko je prešteval svoje zaslužene novce, je z veliko skrbljivostjo prilagal desetico k desetici, polrubelej k polrubleju in je z olajšanim srcem zrl v bližnjo bodočnost, ko bo na konec zamogel izpolniti očetovo zahtevo. Nazadnje se je nabralo v njegovem šparovčku toliko prisluženega drobiža, da je bilo mogoče dobiti v zameno zanj cekin.

In dobil je za svoje srebro in medeni drobiž zlat novce, gaskrbeno spravljal v žep, ki je bil najgloblji, in ga potem venomer otipaval, češ, da se mu ja ne pripeti nesreča da ga izgubi, ter se odpravil k očetu.

Starec je sedel kakor običajno ob bregu reke.

— Tukaj oče, sem vam prinesel cekin. —

Pogledal je oče njega, pogledal cekin, in kakor hitro je dvignil roko da bi vrgel novce v vodo, ga je zgrabil sin za roko in zakričal prestrašen na ves glas:

— Kaj pa delaš! To vendar ni mogoče...

— A — ha! Se ti zdi škoda! No, sedaj vidim, da si spoznal ceno denarju. Zaslužil si si odpuščanje svojih grehov. Pojdi, razveseliva mater. —

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije.

CALIFORNIA.
Fontana: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.	OHIO.
Akron-Barberton: Alois Osepek.
Bridgeport in okolica: John Vitez.
Cleveland: John Krebel, Anton Jankovich in Frank Hribar.
Fairport Harbor: Lovrenc Bajc.
Girard: John Kosin in Andrew Krivina.
Lisbon-Power Point: Jacob Berganš.
Maple Heights: Frank Volkar.
Warren: Joseph Jelč.
COLORADO.
Created Butte: Ant. Slobodnik.
Pueblo: John M. Stonich.
Walsenburg in okolica: Edward Tomšič.	PENNSYLVANIA.
Aliquippa: Geo. Smrekar.
Avella: Frank Bregar.
Carmichaels: Anton Zupančič.
Crafton-Moon Run: Jennie Jerala.
Canonburg-Strabane: Jacob Pavčič.
Export: Jos. Britz.
Forest City: Anthony Drasler, Jr., Frank Leben.
Hermistia: Anton Zornik.
Johnstown in okolica: Frank Cvetan.
ILLINOIS.
Chicago in okolica: Frank Bizjak, Joseph Oblak, Peter Verhovnik in Frank Zaitz.
Hinsdale: Josephine Potocnik.
La Salle in okolica: Anton Udovc in Leo Zevnik.
Springfield: Joseph Ovca in John Goršek.
Virden: Fr. Ilersich.
Waukegan-No. Chicago: Martin Judnich.	INDIANA.
Indianapolis: John Jeran.
KANSAS.
Arma: Anton Shular.
Arcadia: John Shular.
West Mineral: John Marolt.	MICHIGAN.
Detroit-Bearborn: John Zornik, Joe Korsic.
M. NNESOTA.
Buhl: Max Martz.
Chisholm: Frank Klan.
Duluth: John Kobl.
Ely: Matt Praprotnik, Jacob Kurstelj.	WASHINGTON.
Renton: Fred Medvešek.
Seattle: Lucas Debeljak.
MISSOURI.
St. Louis: John Spiller.	WEST VIRGINIA.
Elm Grove: Frank Kosem.
Star City: Lawrence Selak.
Thomas: Lenhart Werdinek.
MONTANA.
Butte: Anton Zigel.
East Helena: Joseph Mihelich.
Red Lodge: K. Erzanožnik.	WISCONSIN.
Milwaukee in West Allis: Louis Barborich.
Sheboygan: Frank Stih.
Willard: Matt Malnar.
NEW JERSEY.
Elizabeth, Amalia Oblak.	WYOMING.
Kemmerer in okolica: John H. Kazisnik.
Rock Springs: Frank Remžič.
NEW MEXICO.
Gallup: Mary in Jennie Marinšek.	
NEW YORK.
Gowanda: James Dekleva.	

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING COMPANY

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Proletarec je urejevan tako, kot je za delavce potrebno in koristno

Ako hoče biti delavski list pošten, mora čitateljem nuditi gradivo, ki jim predočuje resnico, četudi je čestokrat neljuba in odbija. Dokazovati mora pravilnost svojih načel tudi kadar je to "nepopularno" in odnehati ne sme od svojega stališča niti takrat, ko je treba plavati proti tokom.

Velika večina časopisja se ravna po vetru. Kakršna propaganda je točasno najbolj v modi in mu največ prinaša, tiste se oprime. Zavrže jo čim postane nepopularna in si poišče kaj drugega, da obdrži privlačnost.

Ne pa listi, ki vztrajajo ob svojih načelih in resnici v vsakem slučaju. Proletarec spada ves čas med slednje.

Dogodke in razvojne toke beleži in tolmači s stališča resnice in ljudskih koristi, neglede na zamere, kritike in škodo, s katero mu prete tu pa tam.

Razumni čitatelji mu to radevolje priznajo. Tisti delavci, ki ne pozabljajo, koliko se je Proletarec v naši javnosti že boril proti nazadnjaštvu in koliko je že storil za probujanje našega ljudstva, ki gara v industriji in rudnikih, so njegovi najboljši prijatelji, podporniki in agitatorji.

Tudi v teh resnih zgodovinskih časih se bo Proletarec držal stališča resnice in pravice, kakor zmerom. Njene nasprotnike in škodljivce bo predstavljal, kakor doslej, tako, da jih bodo ljudje videli v pravi luči.

In kakor v preteklosti, se Proletarec tudi za v bodoče nadeja, da bodo tisti, ki verujejo v nalogo, katero vrši, stali ob strani in ga podpirali v zagovarjanju in širjenju naših idej in socialnega programa.

Kremlin naletel vsled svojega boja proti Titu po svetu na veliko odpora

(Konec s 1. strani.)

jevski tisk ga označuje kot vodilnega britanskega predstavnik "levih socialistov", to je socialistov, katerih soglasanje s politiko Informbiroja na koncu privede do popolnega soglasanja s komunisti".

Zilliacus je dobil na kongresu laburistične stranke, ko so glasovali o njegovih izključitvi, pomembno število glasov. 714.000 članov ni hotelo na kongresu odobriti sklepa izvršenega odbora laburistične stranke o izključitvi Zilliacusa. 4.721.000 glasov pa se je izreklo za ta sklep. Zahtevo Zilliacusa, naj ga zasliši kongres stranke, je podprlo 1.999.000 glasov proti trem milijonom 23.000 glasovom, ki so bili proti tej zahtevi. Zilliacus je pričel svojo borbo proti reakcionarni zunanji politiki laburistične vlade z govorom med parlamentarno debato v britanskem spodnjem domu že z marca leta 1946, ko je odločno nastopil proti politiki pretiranih vojskih proračunov in oborožitve. Po izključitvi iz laburistične stranke je Konny Zilliacus napovedal borbo za demokracijo v laburistični stranki, poštenost v politiki, borbo proti nacionalnemu bankrotstvu pred ameriški imperialisti ter proti vojni. On in še trojica izključenih poslancev iz laburistične stranke: Mills,

Solley in Pritt so ustanovili skupino neodvisnih laburistov. Zilliacus je hkrati tudi član izvršnega odbora britanskega komiteja za mir, Zilliacus je bil na čelu skupine laburističnih poslancev, ki so oktobra 1947 obiskali Sovjetsko zvezo in jih je sprejel Stalin.

Skoraj vsi angleški časopisi so prinesli Zilliacusovo izjavo na vidnem mestu: "Manchester Guardian" poudarja, da je Zilliacus izjavil, da je "v Jugoslaviji mirno stanje in da je prebivalstvo složno z vlado kot nikdar poprej". Časopis nadalje piše: "Zilliacus je z druge strani navedel, da se je gospodarsko stanje države popravilo od njegovega zadnjega bivanja v Jugoslaviji v minulem letu. Dve do tri žetvi in izredno dober ribolov sta letos izboljšali stanje prehrane. "V Jugoslaviji menijo — piše nadalje ta časopis — ko komentira izjavo Zilliacusa, da bo nesporazum med KPJ in Informbirojem proces, ki lahko dolgo traja, in da bo rešen edino s spremembo stališča ene ali druge stranke. Toda takšna sprememba ne bo prišla s strani KPJ". Radio Pariz poudarja, da je ves francoski tisk objavil izjavo Zilliacusa o Jugoslaviji, da so to izjavo francoski levčarski krogi sprejeli s precejšnjim presenečenjem, vendar z veliko po-

zornostjo. "To presenečenje prihaja od tod, pristavlja pariški radio, ker je Zilliacus znan zaradi svojih simpatij do Sovjetske zveze." Izjava Zilliacusa, ki prihaja po izjavi francoskega intelektualca in antifašista Jeana Cassouja, ima namen pokazati da obsodbo Tita s strani Moskve čedalje teže sprejemajo v zapadnem komunističnem svetu.

Razen vladnega lista "L'Aube" skrajnega reakcionarnega časopisa "Matin" in komunističnega, "Humanite", beležijo vsi pariški časopisi izjavo Zilliacusa. Časopis "Epoque" prinaša to izjavo z debelimi naslovom "Zilliacus poudarja, da Tita nima nobenega namena podpirati zapadni tabor": "Franc tiseur" piše pod naslovom "Zvest socializmu", da je Tito sedaj močnejši kot kdaj koli v preteklem letu." Časopis "Le Monde" piše pod naslovom "Zilliacus daje optimistične izjave o položaju v Jugoslaviji." "Combat" posveča Zilliacusovi izjavi daljši komentar na prvi strani z naslovom "Zilliacus naklonjen Titu." "Combat" piše: "Jedro argumentov in opazovanj bivšega laburističnega prvaka je v tem, da je pozicija maršala Tita trdna, da je ekonomsko stanje v Jugoslaviji manj zaskrbljivo, kakor trdijo v Londonu in Moskvi, da je politični položaj dober, da je priljubljenost Tita med delavskimi množicami vedno enaka in da se je dvignila življenska raven."

List nadalje piše, da ni potrebno poudariti pomena Zilliacusovih izpovedb, saj prav za prav že več let predstavlja bivši laburistični prvak in še nekateri drugi uradno "pričo morale" sovjetskega stalinizma. Glasilo levih socialistov rimski "Avanti" z Nennijem na čelu piše spričo Zilliacusove izjave: "Po vrnitvi iz Jugoslavije, kjer se je mudil 10 dni, je Zilliacus izjavil, da je jugoslovanski narod dobro razpoložen in da je proti krizi hladnokrven. To razpoloženje izvira iz ekonomskega položaja države, ki se je opomogla po obilni žetvi. Kakor je znano, se je Zilliacus sestal z maršalom Titom, ki ga je preteklo soboto zadržal pri večerji. "Corriere della Sera" poudarja v svojem posebnem poročilu iz Beograda, da "Zilliacus meni, da je Jugoslavija komunistična država in da nima namena preiti v tabor zapadnih velesil. Izmed britanskih listov je edino londonški "Daily Worker" skušal z razburljivim komentarjem ovreči besede Zilliacusa, list KP Italije "Unita" pa je kakor po navadi proglasil Zilliacusa za trockista.

Izjava Zilliacusa, ki si je pridobil ugled in spoštovanje v svetu zaradi svojega poštenega stališča in zaradi svojih nastopov proti reakcionarni politiki laburistične stranke in za sodelovanje in prijateljstvo s socialističnimi deželami, izjave očividca in nepristanskega opazovalca pričajo o tem, da resnica o Jugoslaviji vse bolj prodira v svet kljub vsem poizkusom propagandnega aparata Informbiroja, ki se z vsemi silami trudi, da pred javnim mnenjem zakrije resnico o Jugoslaviji.

(Kot že omenjeno, vse gornje je izrpepek jugoslovanske uradne časniške agencije Tanjug.)

Nav jug. list začel izhajati v New Yorku v bran Jugoslavije

(Konec s 1. strani)

pati v predavanjih in v intervjujih.

Kar se tiče ureditve prve številke, ki je bila poslana tisočim Jugoslovanom v tej deželi, ni kaj posebno mikavna. Obsega osem strani Porletarčeve velikosti. Vzrok, da so pričeli to podvzetje je, ker med Srbi v Ameriki ni niti enega časopisa, ki ne bi bil Titu in sedanjji Jugoslaviji smrtno sovražna. In od kar je Kominform obsodil Tita v peklu, je Tito izgubil tudi med ameriški Hrvati vse tiste časopise, ki so pod kontrolo in disciplino partije. "Narodni glasnik" v Pittsburghu lomastrepo njemu kakor da ga ni večjega izdajalca in tolovaja na svetu. "Ameriške domovina" v Clevelandu ga v tem primeru nikakor ne more dohajati.

Tudi "Jedinstvo" v Kanadi, ki je partijski list, je spremenil taktiko čez noč in to spremembo tudi priznal. Pisal je, večerj sam

Tita poveljevali, a dognali, da je postal izdajalec, proč z njim! Koliko časa bo "Novi list" izhajal, je odvisno od njegovih podpornikov, kdorkoli so. Bajmu je kakih šest Jugoslovancev v Ameriki prispevalo po tisoč dolarjev. In če bo res tudi vlada v Beogradu kaj primaknila zraven, bo šlo.

Kar se Slovencev v Ameriki tiče, ta list ni bil potreben, ker ima Titova Jugoslavija tu med našim narodom dovolj simpatičnih ljudi in pa tudi razširjenje časopise, ki jo branijo pred našim kominformom. A glede Hrvata in Srbov pa je seveda stvar druga. Iz vsebine v prvi številki "Novoga lista" ne moremo soditi, kakšna načela bo zastopal v razredni borbi. Vidi se iz nje le, da ne misli biti komunističen temveč le Titovemu režimu v obrambo v borbi s Kremmom.

Seja kluba št. 1 JSZ bo v petek 28. oktobra

Chicago, Ill. — Ne pozabite priti na sejo kluba št. 1 JSZ, ki bo ta petek, 28. oktobra, ob 8. zvečer v Slovenskem delavskem centru.

Pomenili se bomo o predmetih, ki pridejo pred konferenco krajevne organizacije Prosvetne matice (vršila se bo v Milwaukeeju v nedeljo 30. oktobra) in o raznih drugih naših stvareh.

Ali imate članarino plačano? Ako ne, poravnajte jo tajniku ali pa Antonu Udoviču.

Na mesto Louisa Zorkota je začasno sprejel tajništvo Frank Zaizta.

Na svidenje v petek 28. oktobra.

POLJSKA na morju

Nemčija je imela pred vojno dovolj pristanišč. Zato Ščečin, ločen od Poljske in držav Srednje Evrope ni imel nikoli takšnega pomena, kot ga ima danes. Ščečin nima danes velikega pomena samo za Poljsko, temveč tudi v veliki meri za Českoslovaško. Pristanišče se hitro razvija. Pomoli, ki so bili med vojno porušeni, so obnovljeni, zgradili so številna skladišča, žerjave itd. Sedaj pripravljajo pristanišče za les in premog. Českoslovaška ima v Ščečinu svojo pristaniško luko. V primeri z letom 1946 se je promet v tem pristanišču povečal za 430 odst.

Do konca junija je v Ščečin priplulo 1700 ladij različne tonaje. Ščečin bo v kratkem najvažnejša luka Poljske za izvoz premoga.

Castno mesto imata v Poljski tudi Gdinja in Gdansk. Ti dve pristanišča sta hitro zrasli iz ruševin in se občutno razvili. Obe pristanišči imata že preko 20 km obale. Zmogljivost žerjavov in skladišč je večja kot pred vojno. Gdinja in Gdansk sta povečali svoj promet za 165 odst. v primeri z letom 1946.

Danes veže Poljsko z ostalim svetom 29 rednih pomorskih linij. Ladje za dolgo plovo izdelujejo kar doma. Lani so jih pričeli graditi 6, od katerih so že vse spustili v morje. Letos imajo štirikrat večji plan kot lani. Ladjska industrija se je v današnji Poljski zelo razvila. Pred vojno je Poljska skoro ni imela, danes je pa že tako močna, da je v povojnih letih že popravila 200 ladij iz tujih držav.

Velik razvoj je imelo tudi pomorsko ribištvo. Danes nalovijo že do 60.000 ton rib. Medtem, ko je leta 1937 domač ribolov kril s svojo proizvodnjo samo eno petino potreb poljskega trga po ribah, je danes ta v toliko večji, da sam krije 70 odst. potreb.

NOVI IZDELKI kemične industrije

Jugoslavija ima s svojimi naravnimi bogastvi vse pogoje za razvoj kemične industrije. Ima dovolj rek za gradnjo novih hidrocentral, ki bodo dajale te industriji svojo silo, surovin za steklarsko industrijo, premoga za zdravila, kavčuk, umetni bencin in dovolj lesa za celulozno industrijo.

Današnja Jugoslavija se je zavedla svojega bogastva in gradi tudi to industrijo. Grade novo tovarno plastičnih mas; nedavno je dala tovarna, ki so jo sami postavili, tudi penicilin. Za naprave za to tovarno so Amerikanci zahtevali pol milijona dolarjev, vendar na to Jugoslovani

niso pristali in so vse napravili sami. Tako je FLERJ prva od ljudskih demokracij (države, ki so izvedle preobrat po modelu USSR) ki proizvaja penicilin sama.

V steklarski industriji so pričeli letos izdelovati steklo za naočnike, termos steklenice, signalno steklo za reflektorje, steklo za potrebe medicine itd. Povečali so proizvodnjo okenskega in votlega stekla z znatnim razširjenjem dveh tovarn.

Številne naprave za kemično industrijo bi morale poslati države ljudske demokracije. Ker pa tega niso hotele storiti, jih bodo Jugoslovani sedaj napravili sami ali pa dobili od drugih. USSR se je obvezala, da bo dala postopke za izdelavo penicilina, amidopirina, fenacentina, zdravila za malarijo G-1179, sulfatiazola itd. Ker USSR teh postopkov ni hotela dati, so jih izdelali Jugoslovani v svojih laboratorijih brez vsakršne tuje pomoči. Tudi to je bil njih odgovor Informbiroju.

V Jugoslaviji se je poraba papirja znatno povečala. Preje je prišlo na leto samo 3,2 kg papirja na vsakega prebivalca, sedaj pa pride 17 kg. To bodo dosegli v novi velikanski tovarni celuloze, ki bo v kratkem dograjena.

- Kulturna kronika -

V Ljubljani so 16. septembra odprli razstavo napredne knjige. Namen razstave je, da pokaže važno delavnost ter uspehe jugoslovanske grafične industrije in da ob "Tednu napredne knjige" da zunanji poudarek temu kulturnemu prazniku.

V biblioteki Zimske palače v Leningradu so našli Puškinov rokopis, ki so ga iskali že preko 100 let. Rokopis, ki je važen zgodovinski dokument, obsega: Tajne opombe o življenju in smrti cesarice Katarine II; Rokopis je pisan v francoščini in

obsega dva zvezka: prvi šteje 115, drugi 138 listov.

Na Norveškem v Oslu je 13. septembra gostovala igralna družina črncev z Ibsenovo dramo "Divja raca". Igralska družina, ki šteje 21 igralcev, črncev ameriške univerze v Howardu, bo nastopila tudi na Svedskem in Danskem.

V Garmisch Partenkirchemu je 85-let star umrl slavni nemški skladatelj Richard Strauss. Napisal je vrsto oper, med katerimi so najbolj znane: Saloma (1908), Elektra (1909), Kvalir z rožo (1911) ter Zena brez sence. Napisal je tudi več simfoničnih skladb.

PRAKTIČNI NASVETI

Kopalne kovčke iz povoačnega platna odrgnemo z vlažno krpo, namočeno v drobno namizno sol. Nato jih operemo v mlačni vodi in izbrišemo z mehko krpo.

Oprane metle in ščetke, suši na svežem zraku in nikdar ne blizu peči.

Travne madeže natremo s surovim maslom, nato pa jih izpiramo z milom in vročo vodo.

Pred vsakim čiščenjem zob namoči prejšnjo v mlačni vodi, šele potem smeš začeti s čiščenjem zob in to ne samo v eni smeri in z ene strani, marveč tudi zgoraj in znotraj, torej z vseh strani. Po čiščenju ne puščaj ščetke mokre, ampak toli jo z doljno stranjo — ono s ščetinami — ob brisačo, dokler ne izgine voda. Ščetko potem deni na zračen prostor, da se posuši. Ščetko boš na ta način ohranila delj časa in razen tega bo tudi bolj čista.

S prešitimi odejami moramo ravnati zelo previdno. Ne smemo iz njih prahu iztepati, ker sicer se preveč razvlečejo, najbolje izčistimo iz njih prah s se-

salcem za prah ali s krtačo. Prešite odeje moramo tudi čisto zračiti, ne smemo jih pa izpostavljati soncu. Umazana mesta moramo sprosti osušiti z bencinom. Ko postiljamo ne prijemajmo odeje vedno na istem mestu, tudi je vedno enako ne zlagajmo. Če jo shranimo za delj časa, je najbolje, da jo zvlijemo v zvitek in ovijemo v rjuho.

Voda, v kateri smo umivali meso, je zelo dobro gnojilo za sobne cvetke.

Umazano kopalno gobo naj-lepše osuši tako, da jo pustiš za nekaj ur v slani vodi, potem jo pa temeljito izplakneš v več vodah nato jo privežeš na vrstico in jo na zraku posušiš.

Stare obleke, ki se svetijo od obrabe in sedenja, ne likaj do suhega, temveč pusti paro, da sproti odhaja. Na ta način si zopet obleke očistiš, da so zopet uporabljive.

Metle ne smeš vreči takoj proč, če je sirk zmečkan ali zvit. Vzemi vedro vroče vode in drži metlo nad vzdigajočo se paro. Sirk se bo zopet zravnil.

RADA BI IZVEDELA

za sedanje bivališče moje tete Marije Rebol, doma iz Smartnega pod Smarno goro nad Ljubljano. V Ameriko je odšla leta 1927.

Ako bi kdo od rojakov kaj vedel o njej, ga uljudno prosim, da mi sporoči na moj naslov, zakar mu bom zelo hvaležna. Marija Robas, Dom onemoglih, Gornja Radgona, Slovenija, Jugoslavija, Evrope, ali pa na Slovenski ameriški narodni svet, 3854 W. 26th St., Chicago 23, Illinois.

Porabite vsako priložnost v zbiranju listu v podporo. Kjerkoli se jo naši prijatelji poslužijo, imajo uspeh.

Imeli ga boste tudi vi on ob enem pomagali Proletarcu.

Heat water the modern way...

the way you light your home...Electrically

CISTO—Edino električni vodo-grelec so čisti in moderni kot električna razsvetljava. Ni saj, ne dima, ki bi umazal vaš dom, hitro obrisanje z mokro krpo drži svetlo enamirano obod brez madežov. V kuhinji, kopalnici, v omari ali v utility sobi. Električen vodo-grelec ne potrebuje posebne paznosti.

UDOBEN—Edino električen vodo-grelec se lahko postavi tam, kjer je najbolj udobno in ekonomično za uporabo, brez vsakih zvez z dimnikom ali ventilacijo. Postavite ga poleg kuhinjskega pralnika, na primer tam, kjer se rabi največ vroče vode, da se je ne izgublja po mrzlih cevih. Edino električen vodo-grelec se lahko varno postavi tudi v neprežračen prostor. Je celo varno postaviti ga v otroško sobo ako treba, ker ni vročih

površin in ne eksplozivne, ki bi jemala kisik zraku.

BREZ SKRBI—Edino električen vodo-grelec vam daje vodogrelno goroto, ki jo lahko popolnoma pozabite in ste vedno gotovi imeti dovolj gorke vode. Nič več tiste trudne poti v prtiljice za reguliranje grelca, nič več tistega umazanega dela s kurjavo in pepelom, ne sitnosti pripravljavanja ognja — in nobene skrbi za pilot luči. Je popolnoma avtomatično... popolnoma zanesljivo.

NIZKO CENA INSTALACIJA — Samo \$20—Po znižani ceni, ki je zdaj veljavna, postavimo električen vodo-grelec po tej nizki ceni v katero koli obstoječo za 1, 2 ali 3 družine popolnoma revidenčno poslopje v Chicagu, ki zdaj rabi Edison posluho.

See them at your APPLIANCE DEALER'S, PLUMBING CONTRACTOR'S, or our nearest store
COMMONWEALTH EDISON COMPANY

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1950
KMALU IZIDE

CENA SAMO \$1.50

Naročila naslovite
PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

TOP OFFICIALS OF U. S. STEEL GET HUGE PENSIONS AT COMPANY'S COST

United States Steel, and its president, Benjamin F. Fairless, are in a peculiar position in arguing against the pension program sought by the Steel Workers' union, according to a Boston "Globe" article inserted in the "Congressional Record" by Congressman John W. McCormack (Dem., Mass.)

Although the corporation objects to a pension plan for its workers unless the workers pay part of the cost themselves, Fairless will be able to retire at 65 on a pension of \$75,537.

Irving M. Olds, chairman of the board, will have a pension of \$63,315, and Enders M. Voorhees, third top official, can quit with \$70,323 a year.

"Fairless, Olds and Voorhees do not seem to think that free enterprise is threatened when the pension goes to Fairless, Olds or Voorhees," says the "Globe" article.

It points out that Fairless' salary in 1948 was \$207,000, Olds got \$181,000, and Voorhees \$160,700, and each of the three was able to obtain a salary increase of \$20,000 or more that year.

"If they can't speak through without an old-age pension, why should the plant worker be eager to try, even at his lofty pay of \$66 for a 40-hour week?" the "Globe" asks.—Labor.

Balancing Act

Balancing on a diplomatic tightrope no thicker than your finger, the Yugoslavs continue their hair-raising attempt to hang on to their socialism, independence, and equilibrium all at once. The rope wavers as Stalin or one of his assistants gives it a sharp jerk at the Eastern end, and spectators look to see the rebellious state crash to its destruction or, as a last resort, jump into the net held ready by the West. Either may happen, but so far the Belgrade balancing act holds the world enthralled in unwilling admiration. Relentless enmity in Moscow, expressed through a series of hostile acts culminating in the denunciation of its treaty of friendship with Belgrade, and similar behavior on the part of the satellites, have driven Yugoslavia bit by bit toward the West. Through its impressive delegation at Lake Success it is laying the groundwork for an appeal to the United Nations in case the Russian attack takes the form of invasion, the instigation of border raids by Yugoslavia's neighbors, or—most likely of all—the organizing and financing of rebellion inside the country.

It was with this last possibility in mind that the Yugoslav delegation last week laid before the Legal Committee of the General Assembly a twenty-five-point resolution asserting the duty of every state to refrain from fomenting, organizing, encouraging, or assisting civil wars and disturbances, or acts of terrorism, within the territory of another state and also to prevent the organization within its own territory of activities calculated to do such things. This move coupled with Yugoslavia's effort to get itself elected to the Security Council, indicates plainly enough that it is prepared to antagonize Moscow still more in order to have the support of the Western majority in case of real trouble. But at the same time every note and public statement issued in Belgrade or the U. N. is a model of revolutionary consistency. Yugoslav resistance to the Cominform is being formulated in a way intended to make Moscow appear the heretic and Belgrade the orthodox defender of the Communist faith. The case is being built up with great ability. But the question remains whether argument and evidence, or even courage, will decide the issue, or whether the higher logic of sheer power will push Yugoslavia off the rope, on one side or the other, before the cold war ends.—The Nation.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

THAT WORKINGMAN'S "FRIEND," Columnist Westbrook Pegler, lately has been shrieking with unusual shrillness to tell the world that these United States are heading toward Socialism. "And" he is adding, "Socialism is Communism."

Pegler's anxiety is so real and his frustration so evident that even a member of the Socialist Party might be constrained to pity him were it not for the fact that people like him are going to be responsible for the bastard type of socialization that is now taking form and that won't be halted by the squeals of people who just won't help to bring about the democratic brand of socialism that is advocated by the Socialist parties of the world.

IT'S JUST AS this column has been saying rather often ever since world capitalism plunged mankind into a second world war.

We'll repeat our story for the benefit of everybody in general and for Pegler's admirers in particular: We're going to have a socialized society. Nothing can stop that—not even Pegler. The only question is whether it will be autocratic or democratic. And the one thing more than any other that will guarantee an autocratic and dictatorial future is the rejection of democratic socialism by the people.

So Pegler isn't as wrong as we'd like him to be or as he would be if the voters of America had given a mandate for Socialism back around 1920, when the march toward autocracy coincided with the continued imprisonment of Eugene V. Debs, who, in addition to being a victim of intolerance, was the year's Socialist candidate for President.

OH, YES INDEED; it is quite possible that the brand of socialization that is now spreading over the world will be destructive of human freedoms. In this country

it could be an American variant of Russian communism or Italian fascism or German Nazism.

But who's fault will it be, if the people get the wrong brand because they reject the right one? Surely nobody has a right to expect historical development to stop just to suit his convenience. Nor is there any sense whatever in crying for democracy if we stubbornly go all the way with an economy that just can't exist if people are free.

And so it is that the high-priced Mr. Pegler, no less than most of the lesser of us, is bucking the inevitable when he sounds the alarm against what he calls creeping Socialism.

WE SOCIALISTS HAVE been telling the people of the necessity of socializing the things they all need to make a living. We have been telling a bewildered generation that their hope for abundance plus freedom lies in taking over the economic resources of the nation and operating them planfully, democratically and without profit for private and socially-useless owners.

But the owners' hope for profit lies in socializing the people. And if the government continues to expand its business of regimenting us, managing us and even feeding us, all to give class exploitation a new lease of life, it will be because democratic Socialism was rejected not because it was tried and found wanting. Surely, if we insist upon going along with a private-profit economy we have no right to expect those freedoms that make profits impossible.

Smart Boy

Little Bobby: "I found a horse-shoe this morning."

Mother: "Do you know what that means?"

Little Bobby: "Yes, it means that some horse is running around in his stocking feet."

"Bill" Evjue's Warning

Madison, Wisconsin, "Capital Times" is a Progressive Daily, run by William T. ("Bill") Evjue. Using the latest available figures, he says:

"In 1946, there were 1,394 cities having daily newspapers, and in 1,103 of them there was only one daily paper. There are 10 states in which there is not a single city having more than one daily paper."

"This trend toward the one-newspaper town is a dangerous threat to our way of life. Our form of government is based on the principle that the people must always have full facts and information on which to base intelligent public opinion. The constitutional guarantee of freedom of the press was for that purpose.

"Isn't the right of the people to have the fullest information jeopardized when, in a great center like Minneapolis, the entire newspaper set-up is owned by one family?"

"Many will remember when even the smallest towns in the United States had two newspapers—a Republican paper and a Democratic paper. Today, under the one-newspaper trend, the publisher becomes smug and satisfied. He is opposed to change.

"He becomes prosperous and gravitates toward the wealth and property in his community. That point of view is reflected in his newspaper."

Where is Power Surplus?

Not so many years ago the private power companies were being urged to reduce their rates and thus encourage greater usage and greater revenue. They couldn't see it until long after the PUDs and public ownership were on the rampage. They acted too late. We also recall that some of the experts said the Grand Coulee and Bonneville would produce a fantastic power surplus which could never be used. Well, what about that? Where is the surplus? The answer is of course, that there is no surplus, there is, instead, a shortage. More power development both on the Skagit and the Columbia are needed to meet Northwest demands.

—Thanks to Washington Teamster

Some of the people who get rich quick get their money from people who think they will get rich quick.

What's Your Opinion About This?

What do you think should happen to a general who had his troops kill about 100,000 civilian men, women and children, and defends himself by saying he was merely obeying orders from his superiors?

Those are the "war crimes" charged, and the defense made, at the trial of German Field Marshal von Manstein, before a British military court.

Von Manstein is a member of the pre-Nazi German military aristocracy. For some reason, Winston Churchill and some other Tories contributed to a fund for his defense.

Now British and German lawyers are telling the court that von Manstein is no criminal because he merely obeyed orders to kill helpless people.

That argument suits high military men of all countries, and they think von Manstein should not be punished. What do you think?

Tearing Free Press Out of Constitution

Daily newspaper monopolies are tearing the fundamental right of free press out of the Constitution in many places in our nation. This is particularly true in Minnesota where two daily newspapers monopolies control the entire daily press of the three largest cities of the state, Minneapolis, St. Paul and Duluth. These three great cities of Minnesota are without an independent daily press.

Want to buy an historic police station, somewhat crummed up? The old Desplaines Police Station in Chicago is going out of business.

It was built in 1882 when the more elegant families, as described in Dreiser's "Sister Carrie," lived a few blocks west on Union Park, to provide them extra re-assurance. It goes down in history chiefly because at 9 p.m. on May 4, 1896 as a drizzle set in to make an outdoor meeting impossible, a bunch of cops set forth from it to break up the meeting held in nearby Haymarket to protest the police bru-

Disorder in Court

"Repeat the words the defendant used," said the lawyer. "I'd rather not, they are not fit for the ears of a gentleman."

"Then," said the counselor, "whisper them to the judge."

THE MARCH OF LABOR

The Ilgenfritz Affair

There was a touch of irony in the Senate's rejection of Carl Ilgenfritz, a \$70,000-per-year U. S. Steel executive who was recommended by President Harry S. Truman to be chairman of the Munitions Board in the nation's National Defense Establishment.

There is plenty of reason why a big steel man should not be given that kind of power. However, the fact is that in submitting the steel man's name President Truman was following a precedent that was established rather broadly by the late Franklin D. Roosevelt during the recent war.

The great F. D. R. packed his administration with Dollar-a-Year men whose interests were mainly with the big corporations which made so many billions out of the war that this nation is now staggering under a debt that simply can not be paid. And the nation as a whole approved of Roosevelt's action so heartily that they broke national custom by electing him to four terms.

It is strange that, this time, the "liberal" and labor factions in the administration who revere Roosevelt's memory were opposed to the appointment of a corporation official. True, they justified their opposition on the basis of Mr. Ilgenfritz's desire to continue drawing his \$70,000 a year from U. S. Steel while taking \$14,000 from the people.

But that looked very much like a quibble. For, can it be that a \$14,000 government employee would be less concerned about the people's interests than he would be if paid only \$1?

We strongly suspect that there were at least a few Senators who remembered that the heart is where the treasurer is when they refused to place Truman's Steel Trust hiring in a position of government power. And isn't it too bad that workers seem to forget that scriptural truth when they cast their ballots for the people who make the nation's policies.—Reading Labor Advocate.

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

In the first nine months of this year Chicago cops have been watching 17,235 strikers fighting it out in 74 strikes. They arrested 69 of them. Of these 14 got fined and 31 are still in the mills of "justice," including the Elkay pickets for objecting to having the AFL teamsters steal their UE jobs. But at that the arrest of one striker out of each 250 makes it seem that it was some more imponderable force than the policeman's club that prevented these strikers from picketing more vigorously.

It may be that with picketing a more customary and accepted thing than it used to be, it's done more by gentlemen's agreement, as at Inland Steel where, the company furnishes the juice to keep the pickets coffee percolating, and even provides gas for a picketing motor boat that drifted, out of gas, to company property. Or it may be that arresting 1 out of each 250 gives the other 249 due respect for the blue-coated, large-footed, majesty of the law. Or again it may be memories of the tougher fights gone by.

Want to buy an historic police station, somewhat crummed up? The old Desplaines Police Station in Chicago is going out of business.

It was built in 1882 when the more elegant families, as described in Dreiser's "Sister Carrie," lived a few blocks west on Union Park, to provide them extra re-assurance. It goes down in history chiefly because at 9 p.m. on May 4, 1896 as a drizzle set in to make an outdoor meeting impossible, a bunch of cops set forth from it to break up the meeting held in nearby Haymarket to protest the police bru-

talities towards pickets at the McCormick Works down on 22nd St. Mayor Harrison had just dropped into the station to tell them that it was a nice orderly meeting, but Captain Bonfield there felt sure the way to rise in the world was to crack down on the radicals where there was any reason for it or not.

Who threw the bomb, no one knows, but it became a landmark in history, and four were hanged. Another landmark, the figure of a policeman, was set up by the forces of law and order to commemorate the Haymarket affair, down in Union Park. It used to stand near the cartrack but on one anniversary the car went off the track and knocked the monument over. It still stands a bit further in at Union Park.

The Desplaines Station thereafter specialized for a while as a place of sojourn for ladies of joy whose collective bargaining agents had not paid off the police. Then it became the involuntary resting place of the more finished products of capitalism along Chicago's skidroad. That's why everything there will be fumigated for several days before it is moved to the new workingman's palace of the Illiana State at Monroe and Racine.

Farmers' Prices

Prices farmers received in August of this year declined 48 points from August 1948.

Prices farmers paid declined only 8 points in that period.

The figures, computed by the Department of Agriculture, use prices of the 1909-14 period as a base of 100.

"KEEP AMERICA FREE!"

By George S. Wuchinich

PITTSBURGH, Pa.—Pittsburgh is a quiet town, so far. Half a million steelworkers and coal miners are on strike in Western Pennsylvania. The strike is on everyone's mind—BUSINESS IS AT AN 11 YEAR LOW, is a local press headline. Underway is a political campaign for the city and county November elections, and the single party mind of both Democrats and Republicans is quiet, except that it pokes into the potholes of unpaved streets, and says nothing of the greatest event in Pittsburgh's workingclass history.

For the first time, mills and mines of America are down. A gigantic battle is in the making. Monopolies face the combined ranks of steelworkers and miners.

Up to strike time the mills had been on a two or three day work week, and now economists with their press lackeys furiously figure how much workers are losing in wages, as if they would have been working a full week. Department store sales are off 26%, national steel production ebbs at 5% to 7%, and slowly grim facts build to a climax as an already faltering economy stumbles further.

It is quiet, in Pittsburgh, the silence is eloquent. Among miners and steelworkers is unity of feeling, that the "companies are out to get the union—that if we give in now, we'll be working for a dollar a day." Moods are changing, steelworkers awakened to original demands of 30c an hour instead of the 10c pittance for social insurance and pensions.

Miners, the real veterans and fighters of many struggles in Western Pennsylvania, are one with their steelworker brothers. Miners know they are the main target of steel and coal corporations. Without coal, mills won't run. It was these miners who won that \$100 a month pension, a clear and outright sum, without longwinded speeches or fancy arithmetic. They won a welfare plan, at full expense to the coal operators, to care for the mine sick and hurt. The best pension and welfare plan of all American workers is that of the miners. Monopolies have not forgotten this, nor do they forgive.

Miners know the real meaning of the strike. Lewis called upon AFL's leadership to join in a \$2.5 million weekly contribution to aid steelworkers. Lewis knows how bitter and farflung is the strategy of the coal and steel corporations, and he knows that their campaign is directed against all labor. His call for unity—CIO, UMW, AFL—was rejected by the AFL's Wm. Green, and in corporation offices there must be tremendous applause.

Of all workers, the miners see clearly the wide political nature of the strikes; that coal and steel corporations feel now is the time to break labor, and the stakes are high—that is part of the answer to the quiet in Pittsburgh.

There are no coal and iron police riding around on black horses. Why should there be? That's old stuff, the companies now have the Taft-Hartley Law with its slave labor injunctions and clauses, where the Truman bi-partisan administration can do their work better than the miserable wretches we knew as black horse cossacks.

Companies are using hunger—no unemployment benefits are given strikers—every economic pressure tightens its screw against the unions. Only the full strength of labor, so ably described by Lewis, can halt this mad plan of monopolies who seek still greater profits out of the toil of workingmen and women.

I know the coal fields and I

know the mill gates. Companies in the past took better care of their old mine mules than they did of their men. Each day I pass steel mills, the pickets are few and those who are not sitting, saunter about. Old timers picket faithfully, in dark of night and in the rain. Young workers know they will grow old, and they stiffen backbones for their fathers and uncles who've reached old weary years in the mills; the few who do reach 65 after being husked of life and limb in the grime of smoking stacks, fiery ovens and furnaces.

At these same mill gates we campaigned in '48 for Wallace, for wide social welfare, national health plans, pensions, wider unemployment benefits, for peace not war, and all that is needed for the well being of the men and women who work. It's exactly a year since then, to the day and month, and now the cudgels of campaigning are in the hands of the workers.

More than ten years have passed since basic struggles took place in Pittsburgh or elsewhere in the nation. The orgy of bi-partisan domestic and foreign bankruptcy, which followed FDR's death, bears its fruit in anti-labor policy, in denial of civil rights, and in hue company profits—all this is slowly being unmasked before the people. Workers will learn their true lessons from the events now upon us; their first steps may falter, there may be confusion, and the ominous quiet may be deceiving—but, let there be no misunderstanding.

This great struggle is the first lesson in America's post war history, looking together hundreds of thousands of workers and their families in a deterring fight for existence as free men.

Lewis' call for UNITY disturbs the quiet, but it's welcome—a call for action, for victory of all labor.

Book to Help DP's

The new book — "Immigrants Information Book — How to Enter the United States," published recently in a most comprehensive form, is available to all now.

Many thousands of Americans want quick information on how they can bring foreign relatives or friends into the United States. These people felt a crying need for a small, comprehensive book on the subject which would be both reliable and easily understood by the average man, so that he would know exactly what to do to bring a relative or friend in. This book gives all that information in a most clear, easy to read and understandable form.

If you have a friend or relative anywhere in Europe and wish to bring them to America, you will be interested in this book. If you do not need it you will do service to all who do need it by recommending it to them or telling them about it.

This book is 56 pages and can be obtained from Palandech's Book Store, 536 South Clark Street, Chicago 5, Illinois. — the price is \$1.00. Two or more books will be sent C. O. D.

The Great Diplomat

The young bride is looking into the window of a jewelry store.

"George," she says, "I'd love to have that bracelet."

"I can't afford to buy it for you, my dear," says George.

"But if you could you would, wouldn't you?"

"No," says diplomatic George.

"Why?" says she, surprised and angry.

"It isn't good enough, dear."

"Oh, you darling."

SLOVENE CENTER SOCIAL CLUB

Chicago, Ill.

DANCE

Saturday, October 29

Lawndale Masonic Temple

2300 South Millard Avenue

Admission 60c, Tax Included

Music by Milwaukee's Polka King
RUDY PUGEL'S ORCHESTRA